

**Un futur
per tu,
per tothom.**

**Programa electoral
PSIB-PSOE**

ÍNDEX

Una societat que cuida a tothom: 4

Sanitat pública: la millor garantia	6
Cap al ple dret a la salut mental	11
Nous reptes socials: l'envelliment i l'adaptació al món digital	14
Cohesió per a tothom: cap a la fi de la pobresa	17
Uns serveis públics propers i accessibles	18

Treball i qualitat de vida 20

Noves formes d'organització del treball	22
La tecnologia al servei de les persones: el dret a la desconexió	24
Conciliar per a viure	26
El nou repte feminista: el dret al temps personal i el respir	28

Un territori per a viure 30

Habitatge	32
Mobilitat sostenible i col·lectiva: l'únic model de futur	35

Per una societat del coneixement i la cultura 38

Educació: el nostre motor de transformació social	40
Més Formació Professional i polítiques actives d'ocupació	42
Universitat i ecosistema científic i innovador	45
La Cultura com a eina de transformació social	47

Una economia per a les persones

52

Innovació, pols tecnològics i diversificació econòmica: cap a nous sectors econòmics	54
Una economia més diversificada i resiliència	55
Una economia democràtica. El paper de l'economia social i el cooperativisme	56
Emprenedoria	57
Relançar els nostres sectors tradicionals	58
Sobirania alimentària	61

Unes illes amb futur

62

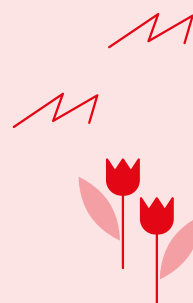
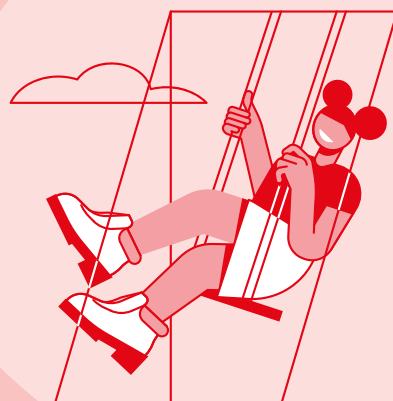
Tanquem el cicle de l'aigua	64
La nostra mar: política de gestió i regeneració del litoral	67
Transició energètica	69
Ecologia, espais naturals i circularitat	71
Tractament i gestió dels residus	73

Unes illes per a tu, per a tothom

74

Més feminisme	76
Una societat lliure, diversa i intercultural	77
Memòria democràtica	79
Moviments socials i participació: el diàleg com a mètode	80
Unes illes influents a l'Estat i a la Unió Europea	80

Una societat que cuida a tothom.

En els últims anys, la societat de les illes ha demostrat la seva fortalesa i cohesió enfront dels majors desafiaments, als quals les Illes Balears han donat resposta dialogada i col·lectiva.

Aquest compromís dels ciutadans i ciutadanes i de les institucions i organitzacions que vertebraren aquesta comunitat va deixar clar que es poden aconseguir els millors resultats sense deixar ningú enrere.

Ara l'acció conjunta serà novament clau per afrontar un present i un futur que plantejgen alhora grans reptes i oportunitats de progrés il·lusionants.

Per això, en el PSIB-PSOE plantegem un nou contracte social amb els ciutadans i ciutadanes. L'objectiu és fer front amb garanties a cada realitat emergent, a cada necessitat, a cada situació, assegurant que aquesta societat forta cerqui sempre la cohesió i continuï cuidant de totes les persones.

Els reptes són grans.

Parlem de desafiaments com l'augment de l'esperança de vida i les seves conseqüències en forma d'envelliment i de noves necessitats d'atenció i serveis sanitaris de capacitat i eficàcia redoblades.

També hem d'assumir l'impacte de les noves tecnologies, que donen oportunitats, però alhora contribueixen a fenòmens en auge com la solitud no desitjada o l'exclusió digital, que en aquest programa tindran resposta en forma de mesures cridades a garantir l'atenció presencial, l'acompanyament de les persones i la cura constant de la salut mental.

Tot això emmarcat en una economia balear que creix amb solidesa sense precedents i, per això, ha de ser capaç d'assegurar que aquesta prosperitat permeti a aquestes illes ser la primera comunitat en la qual ningú no viu per sota del llindar de la pobresa.

Els i les socialistes ens comprometem així a actuar en tres grans dimensions per a garantir la qualitat de vida de les persones.

Primer, millorant l'atenció a la salut, que implica també més recursos adreçats al benestar emocional i a la salut mental, amb estratègies específiques per als joves i contra fenòmens emergents que afecten totes les edats, com la solitud no desitjada.

Segon, acompanyant a les persones de la forma que ho necessitin a cada moment de la seva vida, perquè ningú no es quedi mai al marge de la societat per raons tecnològiques, econòmiques o socials.

I tercer, lluitant des del progrés econòmic perquè aquesta societat acabi amb la pobresa i creixi sempre en cohesió.

1.1. Sanitat pública: la millor garantia

La recuperació de la sanitat després dels anys de retallades ideològiques de la dreta i el reforç de plantilles i serveis va permetre a les illes superar la pandèmia amb la menor letalitat del país (font: Ministeri de Sanitat) i la segona major esperança de vida de la Unió Europea, segons Eurostat. Ara, el compromís ha de continuar per millorar l'atenció a la salut a les quatre illes, amb noves inversions en la reforma i la construcció de nous hospitals i centres d'atenció primària per valor de més de 150 milions d'euros i amb més professionals i una sanitat en constant modernització.

Per una atenció primària més àgil i personalitzada

L'atenció primària, que resol prop del 90% dels problemes de salut, tindrà major finançament, més professionals, nous centres de salut i un model organitzatiu amb innovació en la gestió. Els nostres compromisos són:

- Construirem i obrirem els nous centres de salut de Bons Aires (en licitació), Son Ferriol (en licitació), Pere Garau (solar cedit i projecte presentat) i Son Dureta (en construcció), a Palma, així com els serveis d'urgències d'atenció primària (SUAP, anomenats antigament "PAC") de La Soledat (solar cedit i projecte presentat), Bons Aires (en licitació) i Son Dureta (en construcció) a Palma. Es construiran també els centres de primària de Pollença (en licitació), Santa Margalida (en construcció), Lluçmajor (solar cedit) i Trencadors a S'Arenal; Montuïri (en construcció), Consell (en licitació), Manacor (solar cedit i projecte presentat), Son Ferrer (solar cedit i projecte presentat), Paguera (solar cedit i projecte presentat) i Sant Joan (en construcció), a Mallorca. Alaior i les ampliacions de Ferreries, D'alt Sant Joan i Canal Salat a Menorca. A Eivissa, els centres de Puig d'en Valls, Es Viver (projecte presentat) i Santa Eulària des Riu, dotant-los de les plantilles necessàries.

Un futur per tu, per tothom.

- El temps de resposta per a atenció primària de salut serà sempre inferior a 72 hores per a una visita no urgent.
- Reforçarem plantilles per garantir que cada pacient disposi del temps d'atenció en consulta que sigui necessari. Per assolir aquest compromís continuarem impulsant l'increment de metges i metgesses en formació, per tal de disposar dels professionals necessaris.
- Donarem als metges i metgesses de primària accés a tot el catàleg de proves diagnòstiques, per millorar la seva capacitat de resolució i, per tant, l'eficiència del sistema, i facilitarem que les proves sol·licitades com a preferents siguin resoltes en un termini inferior a 15 dies, establint els canals necessaris d'interconsulta, presencial, telefònica o telemàtica.
- Continuarem millorant, a través de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, l'accés a la informació de la història clínica dels pacients, els quals ja poden consultar els resultats de les seves anàlisi a través de la web del Servei de Salut des d'enguany.
- Continuarem dotant els equips d'atenció primària d'ecògrafs que els ajudin a incrementar la capacitat de resolució, al temps que continuarem amb la seva formació.
- Continuarem implantant els vehicles d'atenció domiciliària a totes les Illes per tal que les visites domiciliàries no programades es puguin resoldre de manera ràpida sense interferir la consulta de metges, metgesses i infermeres.
- Consolidarem a tots els Equips d'Atenció Primària els processos de derivació directa a fisioteràpia.
- Consolidarem les unitats administratives de gestió en els centres de manera que els diferents tràmits no recaiguin en els metges, metgesses o infermeres i la població els pugui resoldre de manera àgil.
- Consolidarem Infosalut Connecta com a instrument que permet assessorar la població sobre quin és el recurs que necessita, al temps que regula la demanda cap als professionals sanitaris

- **Ampliarem la cartera de serveis amb podologia, amb fisioteràpia a domicili per potenciar l'autonomia i evitar el deteriorament i la dependència a la gent gran.**
- **Ampliarem l'assistència a la salut bucodental a la cartera de serveis, començant amb els col·lectius amb més necessitats (població infantil, persones amb discapacitat, embarassades, majors de 65 anys amb necessitats especials.)**
- **Agilitzarem la inclusió dins del calendari vacunal de les Illes Balears de les vacunes gratuïtes pediàtriques aprovades pel Ministeri de Sanitat.**

Extensió de la xarxa hospitalària

La resposta dels professionals a la pandèmia va demostrar la importància de cuidar d'una xarxa d'atenció hospitalària, que ha de continuar creixent, posant el focus en les ampliacions de serveis i infraestructures, i les millores d'unes plantilles que són sempre essencials. Ens comprometem a:

- Adaptar la gestió de les llistes d'espera perquè cada pacient pugui saber la situació i el temps aproximat que manca per rebre l'atenció.
 - Cap pacient no esperarà més de 60 dies per a una consulta externa hospitalària o prova diagnòstica.
 - Cap pacient no esperarà més de 180 dies per a una intervenció quirúrgica.
 - Cap pacient amb un procés oncològic no esperarà més de 30 dies des del moment del diagnòstic de sospita fins a l'inici del tractament.
 - Continuarem amb les obres del pla director de l'Hospital de Manacor, per tal de duplicar-ne la superfície. Desenvoluparem el projecte de reforma de l'Hospital Universitari Son Llàtzer. Continuarem la construcció del Parc Sanitari Nou Son Dureta, una inversió de 178 milions d'euros en un hospital per a persones amb malalties cròniques, amb més de 500 places, centre de salut i Servei d'Urgències d'Atenció Primària.
 - Culminarem enguany la reforma integral de l'Hospital General de Palma.
-
- **Obrirem la primera Casa de Naixements extrahospitalària d'Espanya, a prop de Son Espases, on les dones podran donar a llum en un espai no medicalitzat.**
 - **Posarem en marxa l'hospital de persones amb malalties cròniques de Verge del Toro a Menorca i reformarem l'antic Hospital Can Misses a Eivissa, que tindrà nous quiròfans i places hospitalàries.**
- Desenvoluparem la construcció de l'hospital per a pacients crònics de Felanitx, amb una inversió de 20 milions d'euros.
 - El Pla Estratègic de Cronicitat, en funcionament des de 2019, ha esdevingut clau per millorar l'assistència a les persones que pateixen una malaltia crònica a les Balears. Ha suposat un canvi quant als circuits assistencials, una inversió important en infraestructures i un increment de la contractació de recursos humans. A hores d'ara, més de 22.500 persones amb malalties cròniques reben una atenció més específica i de qualitat. N'és el cas de les persones que pateixen malalties com ara la fibromialgia o la neuràlgia del trigènim. Ara, es fa necessari anar més enllà i pal·liar el dolor de les persones que tenen molta vida per davant i que mereixen viure-la amb qualitat. En aquest sentit, ens comprometem a desenvolupar un pla estratègic autonòmic per a l'abordatge global (bio-psico-social) del dolor crònic, que estableixi la xarxa assistencial necessària per donar la resposta més adequada a cada persona, garantint un anàlisi més específic de cada cas, així com els recursos i el suport terapèutic necessari, ja sigui farmacològic i/o psicològic.
 - Potenciarem l'ús racional del medicament i impulsarem la incorporació de noves teràpies i tecnologies, garantint alhora una gestió eficient dels recursos.
 - Continuarem amb els projectes de transformació digital, modernització i innovació en salut.

Millora en l'atenció a les urgències sanitàries

- Mantindrem els serveis públics gestionats pel Servei de Salut mitjançant l'empresa pública Gesaib.
- Renovarem la flota de vehicles dotant-los de la tecnologia més moderna.
- Ampliarem la xarxa de manera que es pugui disminuir el temps d'atenció immediata.
- Posarem en marxa el servei de rescat de muntanya o de zones perilloses.
- Pel que fa a les urgències d'atenció primària:
- Dotarem els SUAP dels recursos necessaris per garantir una atenció ràpida i eficient.
- Aquests serveis es coordinaran també amb el 061 per millorar l'atenció.
- Els professionals que prestin serveis gaudiran dels mateixos drets que la resta de plantilla d'atenció primària.
- Donarem estabilitat als professionals amb contractes de llarga durada.

Una salut basada en la prevenció, la participació i l'especialització

- **Potenciarem l'Agència de Salut Pública, creada enguany per la Conselleria de Salut i Consum amb la finalitat de millorar les polítiques de promoció de la salut de la ciutadania i de prevenció de les malalties. Incrementarem la cobertura poblacional dels programes de detecció precoç de càncer, enfortirem el Servei de Vigilància Epidemiològica, promourem encara més els hàbits saludables i lluitarem amb més força contra les addiccions.**
- Apostarem pel diagnòstic precoç de les malalties per garantir la millor atenció sanitària. S'impulsarà la millora de l'atenció primerenca dels problemes de salut.
- Continuarem impulsant un model d'atenció integrada per als col·lectius de persones que requereixen atenció social i sanitària de gran intensitat com són: les persones amb dependència, les persones amb discapacitat física o mental, les persones amb trastorns de salut mental, els nens i nines amb malalties rares, amb discapacitat o que necessiten cures pal·liatives i les persones que estan tutelades pels serveis socials.
- Continuarem potenciant l'atenció als pacients crònics en el seu domicili, disposant de les unitats de suport necessàries i coordinats amb els serveis socials perquè els que ho necessitin disposin dels serveis d'ajuda domiciliària.
- Les persones en situació de vulnerabilitat, les dones, els infants i la gent gran es tindran en compte dins les estratègies en salut amb una mirada ampla que els posi al centre de l'atenció.

Un futur per tu, per tothom.

- Enfortirem el programa d'atenció a infants amb malalties cròniques complexes i garantirem els drets de les dones durant l'embaràs, part-naixement, postpart i criança, treballant per humanitzar tot el procés de donar a llum i la posterior criança.
- Continuarem fomentant la participació dels pacients i ciutadans i ciutadanes en les decisions, per poder crear entorns més humanitzats i amables amb la cura diària. Per això, enfortirem programes com Pacient Actiu i es continuarà implementant el Pla d'Humanització a l'Àmbit de la Salut 2022-2027, per informar de manera efectiva els usuaris, afavorir espais i ambients saludables i –molt important– per crear una cultura i una estructura que tingui cura també del professional.
- **Promocionarem l'activitat física saludable i l'esport, i redoblarem l'aposta per generar més espais i més opcions d'activitat gratuïta a l'aire lliure, com gimnasos, zones verdes i programes de foment de l'exercici, el passeig i la socialització, sempre en col·laboració entre totes les institucions de les illes.**
- Impulsarem un pla d'acció per a combatre el sobrepès i l'obesitat en la població adulta i en la població infantil. Promourem estils de vida dirigits a un consum baix en aliments i begudes obesogèniques. Fomentarem l'activitat i l'exercici físic, així com la lactància materna. Es garantirà l'accés a unes cures equitatives en el sistema sanitari públic i en l'entorn escolar que promoguin les citades activitats de promoció i prevenció. El sistema sanitari públic vetllarà pel tractament adequat del sobrepès i l'obesitat a les persones que ja hi estiguin afectades.
- Incrementarem el nombre de nutricionistes dins el Servei de Salut.

Màxim compromís amb els professionals sanitaris

La pau social aconseguida en els últims anys, amb constants avanços pactats amb els treballadors i treballadores de la nostra sanitat pública, tindrà continuïtat en els pròxims anys i comportarà més mesures de millora de les condicions, reducció de les càrregues de treball i formació i incorporació de talent. Per això:

- Desenvoluparem nous drets dels professionals per continuar millorant i avançar cap a l'excel·lència. L'objectiu és implantar nous estímuls per aconseguir que els llocs de treball sanitaris siguin prou atractius i estiguin prou remunerats per continuar atraient els professionals necessaris i garantir la continuïtat assistencial.
- En el cas dels professionals d'atenció primària tots els seus drets seran equiparables als dels companys i companyes d'atenció hospitalària.
- A més, continuarem adaptant els complements retributius lligats a compensar les dificultats territorials en funció del lloc on fa feina el professional, amb especial atenció a les illes de Formentera, Eivissa i Menorca.
- Reforçarem la formació contínua dels professionals tant sanitaris com no sanitaris.
- Dissenyarem un pla de desenvolupament de les competències infermeres consensuat amb col·legis professionals, associacions científiques i Universitat per avançar en autonomia i resolució de processos assistencials.

- I facilitarem el desenvolupament de les competències infermeres en termes d'equitat amb altres professions.
- Implementarem programes d'infermera de pràctica avançada i els consolidarem com a element de desenvolupament competencial per a l'atenció eficient als ciutadans a les àrees en què ja es té reconegut nacional i internacional.
- Potenciarem la recerca en Salut, com a base cap a un sistema sanitari innovador i excel·lent, que ofereixi noves maneres d'enfortir la salut de la ciutadania, de prevenir les malalties i d'aplicar els avanços en les proves diagnòstiques i tractaments. Aconseguirem, per segona vegada, l'acreditació de l'Institut d'Investigació Illes Balears (IdISBa), perquè els investigadors tinguin accés a importants fonts de finançament públic nacional i internacional, i implementarem el pla estratègic de Recerca en Salut, com a manera d'identificar i retenir el talent investigador.

1.2. Cap al ple dret a la salut mental

Segons dades de l'Organització Mundial de la Salut, una de cada quatre persones patirà algun tipus de problema de salut mental al llarg de la seva vida. I es preveu que l'any 2030 aquests trastorns seran la principal causa de discapacitat a nivell mundial. Per això, des del 2015 el sistema sanitari de les Illes Balears ha fet un esforç per liderar el desenvolupament d'una xarxa que mira cara a cara el repte i es planteja donar resposta i acabar amb l'estigma per sempre. El compromís socialista en aquest sentit és accelerar les inversions i desplegar solucions transversals de la mà de totes les institucions, enfortint també l'atenció dins la comunitat, per combatre fenòmens en auge com el suïcidi, els trastorns de conducta alimentària, les addiccions, els efectes de les tecnologies o noves formes de conèixer que generen solitud no desitjada. Els nostres compromisos són:

- Continuarem amb l'impuls pel Pacte per la salut mental, del qual ja formem part com a partit, que impliqui tothom, fomentant un consens ampli que generi l'Estratègia de benestar emocional i salut mental fins a l'any 2030.
- Aprovarem una Llei de concertació en salut amb el tercer sector, que reguli i prioritzi la concertació amb aquest sector.
- Introduïrem dintre de les polítiques sanitàries el concepte de Benestar Emocional com a eix vertebrador de les accions de prevenció i promoció. Això ens exigeix desenvolupar campanyes de sensibilització dirigides a la població general amb l'objectiu de treballar sobre la desestigmatització de les malalties mentals. També aplicarem accions preventives en centres educatius que posin l'accent en la gestió emocional dels més joves, i impulsarem accions preventives en col·lectius vulnerables (gent gran, infància i joventut, població immigrada, violència de gènere).
- Invertirem en la contractació i millora de les ràtios de professionals de la salut mental, fins assolir, almenys, les ràtios que recomana l'Organització Mundial de la Salut. Cal, per tant, potenciar la contractació de personal sanitari per fer front a la prevenció del suïcidi i per crear dispositius d'atenció al trastorn greu de la personalitat i serveis específics (primer episodis psicòtics, trastorn mental greu, patologies resistents, etc.)

Un futur per tu, per tothom.

- Enfortirem amb més personal sanitari els dispositius comunitaris de salut mental (unitats de salut mental, unitats comunitàries de rehabilitació, equips assertius comunitaris, hospitalització a domicili, atenció perinatal).

- Iniciarem la formació de Psiquiatria de la Infància i l'adolescència com a especialitat de nova creació.

- **Accelerarem la creació d'infraestructures, sempre amb una visió inclusiva i desestigmatitzant. Per això:**

- Mantindrem el model de rehabilitació dels edificis del Parc Sanitari de Bons Aires (antic Hospital Psiquiàtric de Palma).
- Rehabilitarem espais dins la comunitat per tal que s'ubiquin els dispositius comunitaris de la salut mental (Unitats de Salut Mental, Unitats Comunitàries de Rehabilitació, Equips Assertius Comunitaris, Hospitalització a domicili).
- Establirem un espai dins el Parc Sanitari Nou Son Dureta, l'Hospital Verge del Toro i l'antic Hospital Can Misses (ara Ca Na Majora) com a Hospital de Dia per a persones amb trastorn de la conducta, i habilitarem també aquests dispositius a la resta de les illes. Facilitarem el desplaçament de més professionals dedicats a la Salut Mental a Formentera.
- Desenvoluparem espais de convalsència i recuperació tant per a la població infantil i juvenil com per als adults.

- Promourem més actuacions per tal de prevenir el suïcidi, una de les majors xacres socials de l'actualitat. Per això:

- Desenvoluparem dispositius d'atenció a la conducta suïcida específics d'emergències dins el 061.
- Crearem espais de gestió de casos de conducta suïcida entre Salut i dispositius socials (residències, presó, etc.).

- Aprovarem i desplegarem la Llei d'Addiccions, que regularà la ludopatia i les noves addiccions.

- **Inclourem l'atenció sanitària de les addiccions dintre de la cartera de serveis de salut mental. Per això, traspasarem les competències en addiccions a Salut Mental i crearem un Hospital de Dia per a Patologia Dual dins el Parc Sanitari de Bons Aires, replicant aquest model a totes les illes.**

- Fomentarem el coneixement i la recerca en benestar emocional i salut mental, impulsant la Unitat Docent Multiprofessional de Salut Mental (UDMSM) per formar nous professionals i creant un dispositiu especialitzat en la recerca en salut mental dins les institucions actuals de recerca.

Pla de xoc de salut mental específic per a adolescents i joves

- **Només una mirada integral i interinstitucional ens permetrà tenir èxit en un pla de xoc d'aquesta magnitud. Implicarà totes les institucions, administracions i entitats amb veu en Salut Mental, a través de les quals hem d'arribar als adolescents i joves: Educació, Universitats, Afers socials, Esports, Consells, Ajuntaments i fins i tot el sector de l'oci nocturn.**
- Junts, potenciarem els espais de prevenció, els quals són fonamentals per revertir la situació dels més joves. Ja hem iniciat projectes de prevenció i detecció primerenca dins els centres educatius, projectes propis i projectes compartits amb entitats del tercer sector que ja han donat fruits molt importants. Ara considerem que hem de potenciar projectes que millorin el benestar emocional i previnguin l'aparició de trastorns, sobretot mitjançant projectes que donin especial importància als espais comunitaris.
- Inclourà mesures per fer front a la solitud no desitjada, a les addiccions, al suïcidi. Fomentarà, juntament al sistema educatiu, opcions gratuïtes per als infants, també amb activitats lúdiques els horabaixes a l'escoles i centres educatius. Promourà hàbits saludables i tindrà com a principal objectiu ajornar al màxim l'edat d'entrada en contacte amb substàncies com l'alcohol i el tabac. Tindrà els següents eixos principals:
 - Diagnosi completa de l'estat emocional i mental dels adolescents i joves de les Balears.
 - Reforçament del seu benestar emocional.
 - Prevenció de l'aparició de trastorns mentals en aquest grup poblacional.
 - Detecció precoç dels possibles trastorns mentals.
 - Reforçament de l'assistència sanitària dins l'esmentat àmbit.
- També reforçarem els dispositius assistencials amb més recursos humans i nous programes d'atenció. En aquest sentit, s'ha augmentat el nombre de professionals que atenen els més joves, s'han posat en marxa nous dispositius i nous programes d'atenció que atenen de manera més acurada problemes específics (atenció al suïcidi, als problemes del neurodesenvolupament o a la desregulació emocional entre d'altres).
- Ara hem de posar en marxa amb la màxima pressura possible dispositius d'hospitalització domiciliària que evitin al màxim les hospitalitzacions i les unitats d'atenció comunitària. El domicili i, en general, tots els espais de proximitat, són molt més efectius en el procés de curació.

Mentrestant, som de les poques comunitats autònomes que iniciem aquest mes de maig la formació de professionals de psiquiatria infantil i juvenil com a primera generació d'aquesta especialitat a nivell estatal.

1.3. Nous reptes socials: l'envelliment i l'adaptació al món digital

Dècades de progrés i de construcció d'un estat de benestar fort i en permanent millora estan darrere de l'augment de l'esperança de vida a les illes. La comunitat és ja la segona d'Europa amb major esperança de vida en néixer, però no es tracta només de garantir la salut i la longevitat: l'objectiu és que l'envelliment vagi acompanyat d'una vida de qualitat i com més plena millor en tot moment.

I això exigeix més inversions i recursos per fer front a un escenari demogràfic que farà que les illes, la societat més jove de l'Estat, a poc a poc arribi als nivells d'envelliment del conjunt d'Europa. Per això, en els pròxims anys, desenvoluparem la xarxa de suport a l'envelliment i a les persones en situació de dependència, fomentant solucions adaptades a l'elecció de cada persona.

I farem més. Perquè a l'augment de recursos públics per donar resposta han d'unir-se noves solucions a nous fenòmens. D'una banda, els socialistes i les socialistes ens comprometem a actuar per combatre la solitud no desitjada que afecta ja moltes persones majors i molts joves. A més, actuarem per impedir que els avanços tecnològics dels últims anys, o els canvis radicals que podria implicar la irrupció de la intel·ligència artificial, excloguin a qui per raons econòmiques, socials o generacionals es puguin veure al marge del sistema.

Per tot això, assegurarem alhora l'atenció presencial i l'acompanyament de qui no vulgui o no pugui accedir al món tecnològic, i crearem mecanismes que facilitin a tothom l'accés a les innovacions clau.

Aquests són els nostres compromisos:

Pla per erradicar la bretxa digital.

Impulsarem un pla de lluita contra la bretxa digital que tindrà una eina cabdal: garantirem per llei l'atenció presencial i l'acompanyament a totes les persones, especialment les de major edat, que hagin de fer gestions als serveis públics o a serveis essencials com els de banca o subministraments bàsics. Aquest pla inclourà també:

- Plans de formació i acompanyament gratuïts, especialment dirigits a persones en situació de vulnerabilitat, amb adaptacions per afavorir l'accessibilitat cognitiva, que permetin reduir o eliminar la bretxa digital a les persones que presenten més dificultats.
- Promourem les xarxes obertes d'accés a internet, de connexió lliure.
- Implantarem un pla d'ajudes per a promoure la connectivitat i l'accés a tauletes i ordinadors als alumnes amb famílies en situació de vulnerabilitat, de manera que s'erradiqui aquest factor de desigualtat a l'àmbit escolar i formatiu i es permeti als nens i joves estar preparats en igualtat de condicions que la resta per als nous reptes de futur.

- **Activarem un pla de lluita contra la solitud no desitjada, que implicarà la implementació d'una nova prestació de vincles per combatre l'aïllament de les persones majors.** Aquesta prestació, que ja ha demostrat el seu èxit en l'àmbit de les persones amb discapacitat, promou que les persones majors puguin tenir vincles socials i afectius significatius més enllà dels seus proveïdors de suports i familiars, afavorint el contacte amb altres persones de la comunitat per compartir interessos, aficions i companyia, reactivant la seva activitat i promovent els suports naturals per a la millora de la seva qualitat de vida.
- Crearem, en col·laboració amb consells insulars i ajuntaments, un nou servei de professionals autonòmics especialitzats en dinamització comunitària (educadors, treballadors socials i d'altres), que tindrà com a objectiu donar suport als ajuntaments perquè actuïn en municipis i barris. La seva funció serà generar i enfortir xarxes de col·laboració comunitària. Detectaran, carrer a carrer, les problemàtiques socials que requereixen una intervenció. Treballaran en col·laboració i vincle constant amb serveis públics de proximitat (centres de salut i educatius, espais socials, centres de dia...), amb els moviments veïnals i en contacte directe amb els veïnats i negocis de cada zona, fomentant vincles i accions conjuntes amb les entitats del tercer sector d'acció social. Concretament actuaran amb els següents objectius:

- Garantir l'atenció i la companyia a persones que pateixen situacions de solitud no desitjada, amb especial atenció a un fenomen de fort impacte entre gent gran i joves.
 - Donar acompanyament per fer front a la bretxa digital als ciutadans i ciutadanes en els seus tràmits del dia a dia, tant en serveis públics com en la interacció amb serveis privats (com pugui ser l'accés a caixers i serveis de banca, per exemple).
 - Dinamitzar el teixit social dels barris, fomentant esdeveniments participatius que estimulin la cooperació intergeneracional i el coneixement mutu dels veïnats, millorant la integració i enfortint la xarxa comunitària.
 - Impulsar activitats d'oci saludable per als adolescents i joves i generar opcions d'activitat esportiva i saludable per a totes les edats.
 - Contribuir a garantir el dret al respir de persones cuidadores i afavorint accions de conciliació laboral per a les famílies de cada barri i municipi.
- Destinarem més inversions i recursos per garantir l'atenció individualitzada de les persones majors i de les persones en situació de dependència, garantint sempre una solució a mida de cada cas.
 - Aprofundirem l'aposta per la permanència de les persones majors i les persones amb discapacitat o amb diagnòstic de salut mental en els seus domicilis, per preservar el seu arrelament comunitari, enfront de la prestació de serveis residencials, que se centrarien en perfils de persones que requereixin suports sanitaris i socials de manera combinada.
 - Incrementarem les places i capacitats dels serveis de suport a l'habitatge i d'ajuda a domicili. Apostem per estendre el model de Servei d'Atenció Integral a Domicili, que garanteix el dret a la permanència voluntària al domicili propi per totes les persones en situació de dependència, en coordinació entre administracions i entitats del tercer sector d'acció social.

Un futur per tu, per tothom.

- Agilitzarem l'atenció a les persones en situació de dependència, simplificant la càrrega burocràtica en matèria de serveis socials i incrementant els professionals encarregats de les valoracions en matèria de dependència i discapacitat.
- **Llançarem una estratègia de formació de professionals per a l'economia de les cures, per garantir la dotació de plantilles i millorar els ràtios de cuidadors per usuari de les residències.**
- **Després de l'augment de les places de residència per a persones grans en els darrers anys (460 noves places des de l'any 2015), continuarem amb les inversions per oferir més places, amb especial atenció a projectes d'atenció més petits i més vinculats a la proximitat al lloc de residència habitual de les persones.**
- Aprofundirem en l'aposta de la col·laboració publico-privada amb les entitats no lucratives del Tercer Sector d'Acció Social.
- És clau cuidar dels que cuiden. Per això, després de la pujada del 43% pactada en el darrer conveni col·lectiu, continuarem millorant les condicions salarials dels treballadors del sector de serveis socials. Impulsarem un pacte tripartit entre les administracions públiques, patronals del sector i sindicats per acordar un complement autonòmic salarial que posi en valor la condició de treballadors de serveis essencials i que abordi el sobrecost de vida per la insularitat i per la doble insularitat en el cas de treballadors de les illes d'Eivissa i Menorca i la triple insularitat de l'illa Formentera.
- **Estendrem noves solucions de convivència intergeneracionals.**
 - **Impulsarem un pla per facilitar que les persones majors que viuen soles i sense vincles familiars puguin compartir el seu habitatge de manera gratuïta amb joves que encara estiguin cursant els seus estudis i completant la seva formació o amb accés a la seva primera ocupació,**

i que presentin dificultats per a l'emancipació. D'aquesta manera es proporcionen ajuda mútua, es promou la convivència i l'aprenentatge entre diferents generacions, i es promouen alternatives a les solucions residencials per a les persones joves. Tot això garantint que les persones majors continuïn rebent aquells suports professionals i especialitzats que necessitin.
- **Implantarem a totes les illes programes de cohousing i d'habitatges intergeneracionals.**

Per això, promourem reformes urbanístiques per garantir que pugui utilitzar-se sòl per a aquesta modalitat de construcció. Activarem dos programes d'ajudes públiques per fomentar aquestes modalitats. D'una banda, afavorirem promocions privades dutes a terme per cooperatives sense ànim de lucre o entitats no lucratives. D'altra, articularem un mecanisme per incentivar les promocions privades dutes a terme per entitats no lucratives o cooperatives sense ànim de lucre que posin habitatges a disposició de les administracions públiques perquè siguin ocupades gratuïtament per persones joves (fins als 30 anys) o persones amb discapacitat, promovent un model d'habitatges intergeneracionals, mitjançant el cofinançament de la inversió, que variarà en funció del nombre d'habitatges que es posin a disposició de les administracions.

- Crearem un programa públic d'adquisició d'habitatges en termes més justs que les hipoteques inverses privades.

El programa permetrà que la gent major de 65 anys de les illes pugui obtenir un rendiment econòmic del seu habitatge per millorar la seva qualitat de vida i els seus ingressos, mantenint en tot moment l'ús, i donant com a garantia una propietat que, quan se acordi o com llegat, s'incorporarà al parc públic.

1.4. Cohesió per a tothom: cap a la fi de la pobresa

L'augment de les desigualtats socials que afecta des de fa dècades el planeta té també un marcat impacte en les economies més desenvolupades. En el cas de la Unió Europea, d'Espanya i de les Illes Balears, aquest fenomen ha difuminat el concepte de classe mitjana, obrint una bretxa que concentra la riquesa en cada vegada menys mans.

Conscient d'aquesta situació de falta d'equitat i de justícia social, el 2016 el PSIB-PSOE va ser pioner en l'impuls d'una renda social garantida que tenia per fi donar suport a les persones en els seus pitjors moments, generant així una eina capaç d'evitar l'exclusió per situacions de pobresa sobrevinguda. Però és l'hora de fer una passa més: una economia que lidera el creixement, que marca el ritme creant més ocupació que ningú i que està sent capaç d'augmentar els salaris a una velocitat més alta que la resta d'Europa, ha de ser capaç d'acabar amb la bretxa de l'exclusió. És l'hora d'aplicar mecanismes com una renda universal que assegurin que en unes illes pròsperes com aquestes, ningú no visqui per sota del llindar de la pobresa.

Per això:

- Aconseguirem que cap persona de les Illes Balears visqui amb ingressos per sota del llindar de pobresa, iniciant el camí cap a una renda bàsica universal.

Aquesta renda començarà a instaurar-se pels col·lectius en situació de més vulnerabilitat, com poden ser els majors, els joves, les persones amb discapacitat, les persones en risc d'exclusió i les famílies amb nens, especialment les monoparentals. La renda serà compatible amb altres prestacions (com pugui ser l'Ingrés Mínim Vital) i servirà per a complementar les quantitats percebudes cada mes fins aconseguir ingressos mensuals per sobre del llindar de la pobresa. (Com a referència, segons les últimes dades disponibles per a Balears, la taxa AROPE de 2020, el mínim són 11.235 euros per persona sola i any).

- Impulsarem un nou complement autonòmic de pensions, fins arribar com a mínim al salari mínim interprofessional (segon dades de l'ONSS, el 48,5% de les persones pensionistes de Balears estan per sota del SMI i, d'aquestes, el 60% són dones).

Un futur per tu, per tothom.

- **Cap persona en situació de vulnerabilitat sense rebre suports. Per això, plantegem:**

- Llista d'espera zero anual en suports i serveis d'atenció diürna o ambulatoris, amb l'increment de quantes places o sessions siguin precisos per aconseguir-lo.
- Accés immediat a prestacions i serveis socials en les situacions d'urgència, amb resposta en un termini màxim de 72 hores.
- Si bé l'aposta decidida és pels suports domiciliaris, per als casos en què inevitablement la persona requereixi accedir a un recurs residencial o d'habitatge supervisat, el temps màxim d'espera serà de dos anys, amb alternatives de suport domiciliari mentre espera l'accés al recurs. Això suposarà incrementar les places tant dels serveis d'habitatge com dels serveis d'ajuda a domicili i de suport a l'habitatge.

1.5. Uns serveis públics propers i accessibles

La pandèmia va demostrar amb tota la seva cruesa la importància de tenir una administració pública dotada i preparada per a adaptar-se a qualsevol desafiament. I les institucions de les Illes Balears van demostrar la seva capacitat de resposta. No només en àrees com la sanitat o l'educació: també als serveis socials, als d'ocupació, als de protecció de cada col·lectiu i, per descomptat, també tots els professionals que van gestionar en temps rècord ajudes i mecanismes de suport, en alguns casos nous, com les ajudes directes a empreses per valor de 855 milions d'euros, els ERTOS, les diferents prestacions socials, les línies de crèdit...

Ara l'administració ha de continuar reforçant-se i modernitzant-se, per garantir sempre una resposta als problemes. I per fer-ho des de la proximitat: d'una banda, implantant totes les solucions tecnològiques que faciliten i agilitzen la relació amb les administracions; per una altra, assegurant l'atenció en persona i presencial sempre que els ciutadans i ciutadanes la necessitin, tancant així una bretxa digital que a vegades també és pública. Per això:

- Continuarem reforçant i estabilitzant les plantilles públiques.
- **Ampliarem i estendrem a totes les illes les opcions residencials en forma de residències i edificis específics per a treballadors i treballadores de l'administració autonòmica, que garanteixin que els professionals essencials accedeixin a habitatge i es cobreixin totes les places necessàries per garantir l'excel·lència en la sanitat, l'educació i la resta de serveis, prioritzant aquestes polítiques de captació i fidelització a les illes de Formentera, Eivissa i Menorca.**
- Demanarem a l'Estat que faciliti la residència dels seus professionals (cossos de seguretat, justícia i la resta de l'Administració de l'Estat), i continuarem demanant la millora dels complements salarials de compensació de la insularitat.
- Elaborarem i aprovarem una nova Llei de Funció Pública i de la Llei de cossos i escales de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
- Crearem el grup B de serveis generals de la CAIB.
- Establirem un nou sistema de provisió i d'accés a la funció pública per competències professionals.

- Impulsarem nous sistemes de concursos de trasllat oberts i permanents, i, en paral·lel, nous sistemes de promoció interna temporal i definitiva com a itinerari professional del personal de l'administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
- Incorporarem nous sistemes d'accés a l'administració de valoració de competències, que substituiran els sistemes memorístics actuals.
- Establirem noves formes d'avaluació de competències i d'acompliment d'objectius dels professionals públics, per augmentar la seva eficiència i millorar el servei als ciutadans.
- Potenciarem la direcció pública professional, implantant la figura del directiu públic.
- Augmentarem de forma gradual la implantació dels sistemes de teletreball.
- Garantirem la formació continua dels professionals públics i la incorporació de nous empleats. I definirem itineraris formatius d'acord a les competències definides per l'ocupació dels llocs de treball.
- Aprovarem ofertes d'ocupació pública anualment i dins els límits de l'EBEP, per donar estabilitat i reduir la temporalitat.
- **Millorarem les mesures de conciliació de la vida laboral, familiar i personal per a tot el personal de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (detalls, al programa de conciliació, epígraf 2.3.).**
- Simplificarem l'accés a l'administració per al ciutadà, unificant els tràmits i aplicacions que són pròpies en un únic lloc.
- Apostem de manera decidida per la creació i l'impuls de l'Oficina Autònoma d'Accessibilitat Universal de les Illes Balears.
- Optimitzarem eines tecnològiques que permetin la simplificació documental i facilitin l'ús per part dels ciutadans, com la carpeta ciutadana i incorporarem mesures d'agilització lligades a noves tecnologies.
- Actuarem també en l'administració per fer front a la bretxa digital, i garantirem l'atenció en persona i presencial als serveis públics.

Treball i qualitat de vida

El reforç constant d'un estat de benestar sòlid, capaç de cuidar de les persones i atendre les seves necessitats a cada moment de la seva vida, ha estat sempre un objectiu primordial per al PSIB-PSOE. Però en una societat amb una economia forta i productiva, que progressa des de la promoció constant de la cohesió, la igualtat i la justícia social, l'aspiració ha de ser molt més ambiciosa: hem de generar un entorn de treball i realització personal que elevi la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes de les illes.

Aquest objectiu ens obliga a mirar més enllà dels rècords d'ocupació i de pujades de salaris, per posar el focus en l'estabilitat de l'ocupació. I per cercar noves formes d'organització del temps de treball, que facin compatible la competitivitat de la nostra societat i economia amb el gaudir personal de la vida. En aquest món d'innovació accelerada, en el qual la productivitat creix al ritme de la tecnologia, és clau, d'una banda, garantir l'ocupació, i, per una altra, assegurar que els guanys de productivitat de la tecnologia redundi en beneficis tant per a les empreses com per als treballadors. En aquest punt és fonamental articular un nou dret a la desconexió digital, que permeti aquesta qualitat en les relacions humanes que massa vegades es veu condicionada per noves formes d'alienació digital.

I avançar cap a la qualitat de vida també exigeix continuar reforçant la xarxa de suports i mecanismes que garanteixin la conciliació. I l'objectiu, alhora, reclama posar especial èmfasi, des del feminisme i la consecució d'una igualtat real, en la necessitat de desplegar més eines que assegurin a totes les dones el dret al respir, al temps propi de qualitat, a l'oci i la realització personal, començant per les que es veuen en posició de cura d'altres persones (especialment les que estan en situació de dependència).

Tots aquests objectius, a la mesura dels reptes del segle XXI i de les aspiracions de temps i realització de les persones de les illes, substancien un nou bloc de compromisos del PSIB-PSOE amb els ciutadans i ciutadanes, un nou contracte social amb el qual volem fer de la qualitat de vida el nou eix de progrés.

2.1. Noves formes d'organització del treball

La crisi sanitària de la COVID-19 ha canviat totalment la concepció del treball per a les persones treballadores. El treball ha de contribuir al nostre propòsit com a persones, ens ha de permetre crear la nostra identitat, satisfer les aspiracions personals i professionals, desenvolupar el nostre projecte de vida personal, familiar i col·lectiu, i poder tenir qualitat de vida. Ens trobem davant la revalorització del temps d'oci i la conciliació de la vida personal i familiar. És per això, que els i les socialistes proposem avançar cap a la sobirania de les persones treballadores sobre el seu temps. Cal, per tant, prestar esforços encaminats a fixar un màxim d'hores de treball per generar opcions reals de flexibilitat, jornades de treball que s'adaptin a les necessitats de les persones treballadores, un control efectiu sobre els horaris de treball, majors drets de conciliació, a més de mesures per a millorar la productivitat.

- **Jornada de 4 dies.** Impulsarem noves formes d'organització del temps de treball, que permetin garantir alhora la productivitat i la millora de la qualitat de vida de les persones treballadores i empresàries. Començarem incentivant la jornada de 4 dies (32 hores/setmana), sense repercussió negativa en el salari i la resta de condicions laborals de les persones treballadores. En aquest sentit el PSIB es compromet a:
 - Impulsar un programa pilot, amb suport públic, a les Illes Balears per a tots els sectors econòmics, per fomentar la jornada de 4 dies. En la part salarial, les empreses rebran 5.000 euros per treballador o treballadora amb jornada de 4 dies, i 2.500 euros el segon i el tercer any. A més, entregarem 15.000 euros per empresa i projecte, per fomentar canvis en la metodologia i l'organització del treball.
 - Impulsarem el reconeixement del dret de les persones treballadores a la jornada de treball flexible, i lluitarem per la reforma de l'Estatut dels Treballadors. Cal que reconegui el dret de la persona treballadora a fixar l'horari, com a mínim, d'un 20%, de la seva jornada laboral.
- Fomentarem el dret a la qualitat de vida en la millora de les vacances de les persones treballadores. En aquest sentit, defensarem que s'impedeixi que el període de vacances es pugui fragmentar en períodes inferiors als 7 dies de descans consecutiu, sempre negociant els períodes amb la representació legal de les persones treballadores.
- Impulsarem la democratització de les relacions laborals, fomentant la participació de les persones treballadores a l'empresa, amb sistemes de participació a les decisions i ampliant el dret a la informació de les persones treballadores en l'empresa (especialment pel que fa als aspectes econòmics).
- Treballarem amb totes les administracions per aconseguir que els increments de productivitat i, per tant, de beneficis de les empreses derivats de la implementació de noves tecnologies reverteixin, també, en la remuneració de les persones treballadores.
- **Garantirem que els treballadores i les treballadores de les illes mantinguin el seu poder adquisitiu malgrat les pujades de preus provocades per l'agressió de Rússia.** Lligarem els grans acords i pactes de govern amb els agents socials, a nivell general i sectorial, a la millora de les condicions laborals, entre elles la pujada de salaris a les persones treballadores. El nostre objectiu és garantir que els fruits de la recuperació dels darrers anys així com els costos suportats per l'augment de la inflació es reparteixin de forma justa entre empreses i persones treballadores.

- Per fomentar que el temps de treball sigui factor de qualitat:
 - Continuarem liderant el Pla de Lluita contra la Precarietat Laboral de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, amb especial èmfasi en el control del temps de treball (temps de treball, parcialitat, ocupació irregular). L'objectiu serà aconseguir que les empreses de Balears no superin els límits legals en temps de treball i, alhora, garantir que el 100% de les hores extres fetes per les persones treballadores siguin remunerades.
 - Impulsarem la modificació de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals per a incorporar el factor temps de treball i ritme de treball en els plans de prevenció, avaluació de riscos laborals i planificació de l'activitat preventiva.
 - Incrementarem les actuacions de la Inspecció de Treball i Seguretat Social sobre la realització d'hores complementàries. I reivindicarem que si les persones amb contracte a temps parcial realitzen un total de 35 hores setmanals, entre ordinàries i complementàries, el seu contracte passi a ser a jornada completa.
- Millorar la nostra salut laboral és també apostar per la qualitat de vida. Per això:
 - Enfortirem la protecció de la salut mental, amb la implantació de plans de promoció en els centres de treball. I promourem la inclusió en el quadre de malalties professionals de les patologies derivades de la salut mental, com l'estrès o l'ansietat.
 - **Impulsarem l'aplicació de coeficients reductors per anticipar l'edat de jubilació, sense perjudici econòmic, per a professions especialment afectades per accidents de treball i malalties professionals, amb especial atenció als col·lectius feminitzats (com per exemple, les cambreres de pis).**
 - **Crearem un Institut Tecnològic d'Ergonomia a les Illes Balears, per a estudiar la introducció de millores en les condicions, càrregues i ritmes de treball, i promoure la normativa corresponent per aplicar les millores als centres de treball.**
 - Crearem un sistema d'alertes per als facultatius d'atenció primària de les illes per a millorar el reconeixement de les Malalties Professionals. Es crearà un sistema d'alertes per als facultatius d'atenció primària.
 - Treballarem per incrementar la protecció de les persones treballadores, especialment en els centres de treball a l'aire lliure, enfront de les inclemències meteorològiques. Cal establir expressament obligacions de protecció i estudiar situacions i condicions de clima que prohibeixin la prestació de treball (alertes de baixes o extremes temperatures, tempestes, etc.)
 - Defensarem la inclusió en el quadre de malalties professionals de les patologies dorso-lumbars patides per les cambreres de pis, i de les malalties que van ser reconegudes en 2018 per la Seguretat Social: síndrome del túnel carpià, tenosinovitis de Quervain, dit de ressort, epitrocleïtis, epicondilitis o "colze del tennista", bursitis.
 - Avançarem en el reconeixement de les malalties professionals d'altres sectors i professions especialment afectades per malalties professionals, també amb perspectiva de gènere (construcció, sector de les cures, sector hospitalari, etc.).

- Per avançar en totes aquestes qüestions, és cabdal enfortir el diàleg social i la negociació col·lectiva. I per això, fomentarem nous mecanismes de participació a empreses de tots els tipus i sectors, millorarem els mecanismes de resolució de conflictes laborals i reforçarem el Tribunal de Mediació i Arbitratge de les Illes Balears.

2.2. La tecnologia al servei de les persones: el dret a la desconexió

Les noves tecnologies estan posant a prova la figura del contracte de treball i de les proteccions socials i drets que n'emanen. El treball en plataformes digitals, el teletreball, l'aplicació de la Intel·ligència Artificial, figures com la reputació digital, el treball amb robots o cobots, l'ús de dades personals, són alguns dels exemples que s'estan confrontant amb els drets de les persones treballadores, i que, en no poques ocasions, cerquen una fugida del dret del treball i la seguretat social. Per tant, és imprescindible que aquestes noves realitats s'afrontin des de la humanització de la tecnologia, que aquesta es posi al servei de les persones treballadores, per millorar la seva qualitat de vida.

La tecnologia ens dona noves oportunitats i innovacions per a la millora de la salut de les persones i per aplicar mesures que facilitin la conciliació de la vida personal i familiar. Ara, hem de garantir la separació nítida del temps de treball del temps lliure, regulant el dret a la desconexió digital. Les millores d'eficiència i productivitat derivades de la tecnologia han de distribuir-se de forma equilibrada entre l'empresa i les persones treballadores. Novament, la qualitat de vida de les persones treballadores i la millora dels seus entorns de treball també ha de ser el fi de l'ús de les tecnologies.

Això exigeix un nou contracte social, amb nous drets, que comprometen els i les socialistes.

- Activarem una nova eina de progrés en qualitat de vida: el dret a la desconexió digital. Impulsarem les reformes de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i de l'Estatut dels Treballadors per garantir el dret a la desconexió digital i treballarem en el seu desenvolupament dins l'àmbit de la negociació col·lectiva.
- Defensarem la regulació i fixació del temps que la persona treballadora està a disposició de l'empresa, com a eix per articular el nou dret de desconexió digital.
- Intensificarem l'actuació de la Inspecció de Treball i Seguretat Social per garantir el dret a la desconexió digital. En especial per a controlar que les empreses disposen del Protocol intern de desconexió digital, segons l'article 88 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals.
- Reconeixem i impulsarem el dret a les noves formes de treballar (treball a distància-teletreball, la jornada laboral flexible) establint mecanismes d'avaluació i control per part de les administracions.

La implantació de la Intel·ligència artificial i de noves tecnologies ens duen a promoure reformes que protegeixen les persones, les empreses i l'ocupació. Per això:

- Elaborarem un estudi per avaluar l'impacte en la salut i la productivitat de les persones treballadores a empreses amb protocols de desconexió digital.
- **Impulsarem el dret a la formació i l'aprenentatge continu a l'empresa.**
- Generarem un nou dret de les persones treballadores a la transparència en l'ús de la intel·ligència artificial i noves tecnologies i a la racionalització en l'externalització a l'opinió dels consumidors de la supervisió del treball.
- Fomentarem que es reconegui el dret de les persones treballadores a la formació en noves tecnologies aplicades en l'empresa. I acordarem amb les empreses l'aplicació de plans de formació en competències digitals, tant a les pròpies empreses com per part del SOIB.
- Reivindicarem la reforma de l'Estatut dels Treballadors per evitar l'acomiadament de les persones treballadores per falta d'adaptació a les modificacions derivades de l'aplicació de noves tecnologies al lloc de feina.
- **Generarem itineraris de requalificació i recol·locació de les persones treballadores que perdin el seu lloc de feina com a conseqüència de la incorporació de noves tecnologies.**
- Promourem el dret de les persones treballadores a rebre una compensació retributiva en el cas que les empreses facin ús de les seves dades mitjançant noves tecnologies i intel·ligència artificial, sempre comptant amb l'autorització de la persona treballadora.
- Proposarem al Govern d'Espanya estudiar la modificació de la Llei General de la Seguretat Social per incorporar l'obligació de cotització per part dels robots, cobots o màquines d'intel·ligència artificial que substitueixin persones treballadores. Aquestes cotitzacions es podrien fer servir per a donar cobertura social a les persones treballadores, a polítiques actives d'ocupació, etc.
- Respecte a les plataformes digitals i els negocis de falsa economia col·laborativa, actuarem per enfortir el control i persecució de les empreses que utilitzen falsos autònoms i reforçarem els mecanismes de control de les plataformes que intenten saltar-se les normatives laborals, incorporant les corresponents sancions al marc normatiu.

2.3. Conciliar per a viure

La conciliació s'ha convertit en un dels eixos prioritaris de les polítiques impulsades des del PSIB-PSOE en els últims anys, gràcies a un abordatge que ha permès multiplicar els programes econòmics d'ajuda directa i deducció de despeses fiscals per a les famílies, gràcies a actuacions en el sistema educatiu i sanitari per a fer front a un entorn laboral que en massa ocasions manca de flexibilitat, i amb l'impuls a un Pla de Conciliació i Corresponsabilitat que està accelerant les inversions de totes les administracions en serveis i mecanismes de suport.

En els pròxims anys, el repte és compatibilitzar les polítiques per a reorganitzar el treball i drets com el de desconnexió digital amb aquest desenvolupament ràpid de nous mecanismes de conciliació, que han de garantir la cobertura universal de l'etapa de 0 a 3 anys — amb opcions educatives i assistencials—, habilitant alhora més programes extraescolars i durant els períodes vacacionals. També són necessàries més facilitats perquè el sector privat implementi millores.

Tot això forma part dels nous compromisos del PSIB-PSOE en matèria de conciliació i corresponsabilitat:

- **Després d'haver garantit la gratuïtat del nivell de 2-3 anys, l'any 2027 haurem estès la gratuïtat a tot el primer cicle d'Educació Infantil (0-3 anys).**
- Fomentarem l'ampliació de places d'Educació Infantil, fins assolir un total de 4.000 més. Per això, augmentarem les convocatòries d'ajuts per a la creació de places públiques de primer cicle d'educació infantil, de forma que ens situem per sobre de la mitjana estatal el 2027.
- En el cas dels centres d'atenció infantil no educativa per a infants de 0 a 3 anys que ja estan en funcionament, generarem, en col·laboració amb els consells insulars, noves beques que abarateixin el seu preu, mentre es completa la xarxa d'escoletes d'Educació infantil de primer cicle (0-3).
- Incentivarem la creació d'escoletes i serveis de suport a les famílies en els centres de treball privats i públics de les illes.
- **Establirem, en col·laboració entre Govern i consistoris, l'obertura dels centres educatius fora de l'horari lectiu, per tal que es converteixin en un espai de conciliació, duplicant, a més, el programa de suport als ajuntaments per prestar serveis de ludoteca i reforç escolar, i destinant-hi sis milions d'euros.**
- **Impulsarem l'obertura dels centres educatius durant l'estiu i altres períodes vacacionals. Ens comprometem a duplicar la convocatòria d'ajudes als ajuntaments i FAPAS per a l'organització d'escoles d'estiu i alhora impulsarem aquestes escoles per als nens de 0-3 anys.**
- Elevarem les subvencions de les activitats extraescolars, activitats d'oci saludable i les activitats terapèutiques específiques per a l'alumnat de necessitats educatives especials, així com les escoletes d'estiu, per als infants, des del primer cicle d'educació infantil, i joves d'entorns socials desfavorits i vulnerables.
- Crearem un programa pilot de suport a les famílies per a situacions de malaltia de llarga durada dels infants que els impedeixi anar a l'escola. Aquests infants i els que es troben en situació de gran dependència han de poder comptar amb els seus pares. Per això, completarem els programes de la Segu-

retat Social amb un programa específic que abasti les situacions a les quals no arribin les ajudes estatals, amb mesures de suport a les famílies, tant econòmic, com també de suport domiciliari específic.

- Defensarem que la legislació reculli que durant el període de reducció de jornada per permisos de maternitat i paternitat, les bases de cotització dels membres de la parella s'acumulin i reparteixin la meitat per a cadascun.
- Aplicarem les mesures del I Pla de Conciliació i Corresponsabilitat de les Illes Balears (2021-2022) i elaborarem, des del diàleg i l'acord amb els sectors afectats, el II Pla d'actuació.
- Ampliarem el Pla de Conciliació i Corresponsabilitat familiar a les persones autònomes, creant incentius i línies d'ajuda a tal efecte.
- També establirem un programa específic de banc d'hores adreçat als col·legis i associacions professionals, per facilitar la conciliació.
- Millorarem les mesures de conciliació de la vida laboral, familiar i personal per tot el personal de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Per això, aprovarem una borsa d'hores de fins a un 5% de la jornada anual (al voltant de 80 hores), per permetre la flexibilització de la jornada i prestar serveis en horaris d'horabaixa. També incorporarem mesures de flexibilitat horària addicional per malaltia de fills i filles menors de 14 anys que impedeixi assistir al centre escolar. I aplicarem mesures de flexibilitat de la jornada amb períodes de vacances escolars.
- En tant que es regula des del Govern d'Espanya, aprovarem un permís de treball retribuït de 10 setmanes, que complementi el permís de maternitat i paternitat, per a les treballadores i treballadors públics monoparentals.
- Facilitarem l'ús del transport col·lectiu per accedir als centres de treball i estudiarem la creació de línies d'ajudes a les mitjanes i grans empreses per finançar línies de transport col·lectiu per als seus treballadors que vagin des dels nuclis urbans fins al centre de treball de l'empresa, amb el doble objectiu de reduir l'ús del cotxe i la contaminació i com a mesura de conciliació.
- Reforçarem les actuacions de la Inspecció de Treball i Seguretat Social en l'àmbit de la igualtat.
- Demanarem al Govern d'Espanya que segueixi l'exemple del Govern Balear i adapti els permisos retribuïts reconeguts a l'Estatut dels Treballadors a la realitat actual de les famílies del país (posant especial atenció en les famílies monoparentals, en situació de separació, divorci, etc.). Igualment, reclamarem que es reconegui expressament el dret de les persones treballadores a gaudir dels permisos retribuïts en dies laborables.
- Fomentarem, a l'àmbit de la negociació col·lectiva, mesures de flexibilitat en la jornada laboral.
- **Per avançar en corresponsabilitat, a més, fomentarem i incentivarem de forma preferent l'horari continuat de treball, cercant que hi hagi un major equilibri entre temps de treball, temps per la corresponsabilitat i temps per al desenvolupament com a individus.**
- **Equipararem a les famílies monoparentals d'un únic fill amb les famílies nombroses, sobretot en aquells aspectes de prelatió i prioritat a l'hora d'accedir als serveis públics, com pot ser l'escoleta o l'escola.**
- Impulsarem, amb el tercer sector d'acció social i en col·laboració amb consells i ajuntaments, un pla de conciliació específic per a col·lectius vulnerables, posant especial atenció en les persones que treballen en sectors més precaritzats i amb pitjors horaris.

2.4. El nou repte feminista: el dret al temps personal i el respir

La igualtat real exigeix un estat de benestar i uns serveis públics forts, perquè les dones continuen sent les que, majoritàriament, cobreixen les mancances de la xarxa de cures. Però més enllà d'aquest reforç, defensat i impulsat sempre per les socialistes i els socialistes, urgeixen nous avanços cap a una societat igualitària i feminista. Hi destaca un nou dret: el que tenen les dones al temps propi, al respir, a l'oci, a la qualitat de vida. Aquest dret, que ha d'arribar a totes les dones, és especialment necessari en el cas de les dones que tenen persones al seu càrrec (generalment persones dependents). Per això, el PSIB -PSOE planteja una bateria de nous compromisos amb la societat de les Illes Balears, que han d'eleva la qualitat de vida de les dones amb mecanismes que garanteixin temps per al creixement i la realització personal.

- **Elaborarem una Estratègia de suport a les persones que cuiden familiars.** Aquesta estratègia ens ha de permetre impulsar la creació de serveis públics de respir i d'una bossa de temps. El mecanisme garantirà a les persones cuidadores gaudir de temps personal. Aquesta bossa començarà donant opcions a les persones cuidadores de familiars en situació de dependència i d'hospitalitzats de llarga durada.
- **Implementarem la creació d'una Targeta Cuidadora,** que serà una iniciativa pionera a les Illes, dissenyada per arribar a més de 3.000 persones cuidadores abans de l'any 2027. Aquesta iniciativa s'impulsarà de manera conjunta i col·laborativa amb entitats, professionals i familiars i pensada per a acompanyar les persones que cuiden, i que anirà acompanyada d'un catàleg de recursos adreçats a les persones cuidadores.
- Crearem una oferta específica d'activitats obertes, puntuals, atractives per als/a les cuidadors/es que facilitin la seva vinculació a propostes més estables i continuades (tallers, accions lúdiques, "càpsules" informatives, cafès conversa...).
- Incorporarem els/les familiars cuidadors/es com un objectiu prioritari en els programes de prevenció i abordatge de la solitud i l'aïllament de caràcter comunitari.
- **Donarem prioritat en l'accés als serveis públics a les persones cuidadores, per reduir el temps que dediquen a l'atenció dels seus familiars.**
- Implicarem les entitats, serveis i comerços en la detecció de persones cuidadores que no arriben als serveis de suport.
- Facilitarem l'organització d'activitats o campanyes de sensibilització sobre aquesta realitat. Promourem i facilitarem les experiències d'aprenentatge i servei entorn a la cura.
- Reforçarem l'accés de les persones cuidadores al suport psicològic, especialment en els moments de transició o de més vulnerabilitat (per exemple, en el dol, l'acceptació d'un diagnòstic o la presa de decisions difícils com l'ingrés en una residència).
- Potenciarem la presència de les entitats i de voluntariat en els hospitals per facilitar moments de respir i de suport pràctic i emocional als familiars cuidadors.
- Promourem espais i moments de respir (afavorint i donant a conèixer el voluntariat en aquest entorn,

etc.), sobretot per a cuidadors/es de col·lectius especialment vulnerables (persones grans, llargues estades, persones desplaçades).

- Incrementarem el servei d'atenció a domicili dels serveis sanitaris per a les persones cuidadores amb dificultats per atendre la seva pròpia salut (visites d'infermeria per assessorar i supervisar l'evolució de la persona cuidadora, gestió de les analítiques a domicili, flexibilitat en les visites...).
- Potenciarem iniciatives d'economia social i solidària per crear nous serveis de suport pràctic per a les persones cuidadores, tals com repartiment i serveis a domicili, bancs de recursos compartits, etc.
- Estendrem les mesures de suport (com ara promoure la col·laboració amb entitats del tercer sector) per facilitar que les persones amb problemes de mobilitat (i les persones que les cuiden) puguin sortir de casa i participar de la vida del municipi i/o barri.
- Impulsarem un programa de noves experiències laborals per fomentar el retorn al mercat de treball d'aquelles persones, especialment dones majors de 45 anys, que abandonaren la seva feina per dedicar-se a les tasques de cura dels fills i filles o dependents i que després troben problemes per reincorporar-se al mercat de treball.
- **Els mecanismes de bossa d'hores s'han d'estendre amb programes pilot a totes les dones, amb l'objectiu que puguin compatibilitzar la feina amb el temps lliure i d'oci, que no s'ha de confondre amb el temps que necessiten per a la cura de les persones al seu càrrec. Això exigeix l'habilitació de nous serveis comunitaris de proximitat, que donin suport a les famílies per trobar temps de realització i respir en qualsevol cas.**
- S'ha d'incentivar la presència de dones en la negociació de convenis col·lectius, principalment en sectors d'activitats feminitzades, per garantir una visió igualitària i trobar formes de flexibilitat laboral que garanteixin el dret al temps propi de les persones.
- Augmentarem l'oferta de formació de professionals que donin suport a les famílies, amb l'objectiu de crear una xarxa de respir que faciliti la conciliació en qualsevol circumstància.

Un territori per a viure

3.1. Habitatge

Des de l'any 2015, els governs de progrés liderats pel PSIB hem desplegat el paquet d'accions més contundent de la història autonòmica per donar resposta a la creixent necessitat d'habitatge a les nostres illes. Hem construït i adquirit habitatges per fer créixer el parc públic d'habitatges un 76%, amb la incorporació de 1.348 nous habitatges, en règim de lloguer, enfront dels 1.756 acumulats que es varen comptabilitzar en els 33 anys anteriors. A més, amb la nostra Llei d'Habitatge de 2018 garantim que aquests habitatges no perdran mai la qualificació d'habitatge de protecció oficial (HPO) i que sempre se cediran exclusivament en règim de lloguer. Tot garantint que el seu cost per a les famílies mai no superarà el 30 % dels ingressos. A més, s'han multiplicat per set els ajuts de lloguer des del 2015 i per sis el nombre de persones beneficiàries. I hem fomentat els habitatges protegits d'inversió privada, amb la qual cosa el sector estima que impulsarà la construcció immediata de devers 14.000 habitatges a mitjà termini.

Però el major esforç no basta, com demostra la falta d'accessibilitat a l'habitatge, que continua creixent. Ho fa a conseqüència d'un creixement poblacional constant i de l'atractiu econòmic, turístic i de qualitat de vida de les nostres illes, i com a efecte indirecte d'una limitació insular i una fragilitat ambiental que fa que no ens puguem permetre ocupar més territori.

Per tot això, els i les socialistes ens comprometem a desenvolupar mesures per, abans de tot, ser la primera comunitat que utilitzi la nova llei estatal d'Habitatge per a limitar el preu de lloguer en el nostre territori, incrementant en paral·lel des de les administracions de les illes els avantatges que ofereix l'Estat als propietaris que treguin pisos al mercat de lloguer. També unirem totes les administracions per a generar sòl i donar continuïtat a la major fase de construcció d'HPO de la nostra història autonòmica, fomentant només la construcció residencial d'habitatges assequibles i lliures d'especulació, és a dir, apostant per l'habitatge protegit i a preu taxat, públic i privat. Només així garantirem a la fi que l'habitatge sigui un dret de les persones, no un bé especulatiu més.

Aquests són els nostres compromisos concrets amb els ciutadans i ciutadanes de les illes per a donar resposta al nostre major repte a curt termini, posant especial èmfasi en la classe mitjana i treballadora, en els joves que es volen emancipar i en les famílies que fan les seves primeres passes, sense les quals no hi haurà futur per a aquestes illes:

- Impulsarem un pacte social per l'habitatge durant els primers tres mesos de la legislatura. Els governs liderats pels socialistes als ajuntaments, consells i Govern articularan junts mesures per generar sòl, recursos financers i capacitat d'execució, per assolir l'objectiu que el 30% del parc residencial siguin habitatges a preu limitat i assequible, és a dir, habitatge protegit o a preu taxat, tant públic com privat.
- Aquest pacte social per l'habitatge establirà totes les línies necessàries d'actuació a curt, mitjà i llarg termini, amb la societat civil, els agents socials i econòmics, els partits polítics i les institucions públiques. Els i les socialistes, a més, cercarem una altra vegada el suport d'administracions liderades per altres partits, convencent sobretot els de la dreta perquè se sumin a les polítiques d'habitatge i comencin a cedir sòl per fer pisos assequibles.
- Per garantir l'execució de totes les mesures que s'incloguin en el pacte per l'habitatge i d'altres contingudes en aquest programa d'habitatge, abans que acabi l'any 2023 posarem en marxa totes les mesures legislatives necessàries.

- **Duplicarem el pressupost autonòmic destinat a habitatge i implicarem a la resta d'administracions, començant per la de l'Estat, per incrementar el parc públic i incentivar la construcció privada a preu taxat.**
- Concretament, l'IBAVI i el SEPE tenen actualment en la seva planificació pels pròxims anys, 2.500 habitatges a les quatre illes, que s'incrementaran notablement amb la creació de sòl i reforç de recursos humans i materials que preveu aquest nou paquet de mesures.
- A més, el pacte i la col·laboració amb el sector privat ens han de permetre:
 - Facilitar al sector privat sol i agilitat administrativa per construir habitatges privats a preu taxat.
 - Posar en el mercat més sòl públic i estendre les iniciatives ja en marxa per cedir sòl al sector privat perquè generi més habitatge de protecció oficial i a preu taxat. En aquest marc, les cessions temporals d'espais públics per generar habitatge protegit passaran de 50 a 70 anys, amb l'objectiu de fer més atractiva aquesta opció. L'objectiu és un fort augment de la inversió, que ha d'anar més enllà dels 14.000 habitatges a preu taxat que el sector ha començat a fer gràcies a les mesures preses pel Govern de les Illes Balears.
 - Abordar l'agilització administrativa de la tramitació lligada al sòl, a la seva gestió i a la concessió de llicències, recurrent a les declaracions d'interès autonòmic per a la construcció d'habitatges de preu taxat i de protecció oficial.
- **L'augment pressupostari i la implicació de totes les administracions multiplicaran la capacitat de l'administració i de l'Institut Balear de l'Habitatge, possibilitant la creació d'una empresa pública capaç d'incidir en el mercat del sòl i de l'habitatge, ampliant les competències i recursos de l'actual Gestur. Aquesta nova empresa de gestió ha d'involucrar el sector privat, i ens habilitarà per actuar en el sòl vacant en àrees urbanes en mans de grans tenidors. També abans que acabi l'any 2023, farem les modificacions legislatives necessàries perquè aquest sòl de grans tenidors s'incorpori dins una bossa destinada a la construcció d'habitatge de protecció oficial, reduint així la possibilitat d'especulació sobre el preu del sòl (que avui suposa que hi hagi bosses de sòl urbà consolidat sense desenvolupar).**
- Recuperar la figura del patronat municipal d'habitatge, per afavorir la rehabilitació, regeneració i renovació de barris i habitatges. Actuarem sobretot als barris residencials dels anys 50 i 70 del segle passat, als centres històrics d'alguns pobles i a les zones turístiques madures i saturades. Aquesta figura del patronat tindrà el suport de modificacions legislatives que agilitzaran la seva posada en marxa per part dels ajuntaments. Els ajuntaments liderats pel PSIB-PSOE es comprometen, a més, a aprofitar els patronats per construir habitatge protegit, contribuint a l'objectiu de generar un 30% de parc d'habitatges públics i privats a preu assequible mencionat abans.
- Més el 50% del sòl vacant a les illes correspon a sòl d'ús residencial de baixa densitat. Per tant, cal aprofitar millor el sòl ja urbanitzat i el sòl urbà. Per això, fomentarem processos de densificació, permetent augmentar el nombre d'habitatges de forma transitòria i només per a construcció d'habitatge de protecció oficial o a preu taxat.

Un futur per tu, per tothom.

- Donarem tot el suport a plans generals com el de la ciutat de Palma, que preveu la creació de més de 10.000 habitatges a preu assequible.
- **Per afavorir la ciutat de 15 minuts i comarques de 30 a 60 minuts, concentrarem els esforços en densificar els nuclis existents, apostem per les capçaleres de comarques amb intervencions intenses, com són Palma, Inca, Manacor, Maó, Ciutadella i Eivissa. Aquest model de proximitat també ens permetrà generar més serveis per a la ciutadania, com poden ser zones verdes, dotacions per a col·legis o centres de salut, o espais per a residències públiques.**
- Seguirem fomentant més compres públiques d'hotels i infraestructures turístiques obsoletes, per garantir la seva reconversió en habitatge públic.
- Fomentarem el reaprofitament de locals desocupats, cercant novament l'ús d'edificacions ja construïdes abans d'impulsar-ne de noves. Aquest reaprofitament per convertir locals en habitatges serà possible fins i tot si se supera l'índex màxim residencial, encara que només per a nous habitatges de venda o lloguer lliure, però a preu taxat.
- Donarem continuïtat al programa d'aval públic del 20% de les hipoteques, per la compra de primer habitatge per part del residents.

Mercat de lloguer

- **Fomentarem la baixada de preus al mercat del lloguer: les Illes Balears es convertiran en la primera comunitat que aplica la nova llei estatal d'habitatge, fixant un preu màxim per als nous lloguers.**
- **També es reforçarà la nova llei estatal, que contempla avantatges fiscals per a qui posi habitatge en lloguer, amb mecanismes propis de deducció fiscal que garanteixin als propietaris la rendibilitat del lloguer. Concretament, posarem la deducció estatal al màxim permès (90%) i, en paral·lel, treballarem en col·laboració amb ajuntaments i consells per generar nous avantatges fiscals i per generar convocatòries específiques d'ajudes per als qui lloguin les seves propietats a joves, promovent així l'emancipació i la formació de nous nuclis familiars.**
- Per evitar que un percentatge important de pisos en mans de grans tenidors estiguin desocupats, s'aplicaran fortes pujades a l'IBI d'aquests habitatges buits. Per garantir que s'apliqui el recàrrec, la comunitat autònoma fixarà un impost sobre habitatges buits als ajuntaments que no apliquin la pujada. Tota la recaptació es destinarà exclusivament a l'ampliació del parc públic d'habitatge.
- Reivindicarem, a l'Estat i a la Unió Europea, l'aplicació de mesures específiques perquè les illes puguin limitar la venda d'habitatges a no residents fins que hi hagi un parc públic del 30%, capaç de garantir l'accés dels residents a l'habitatge.
- Aprofitarem la congelació de places turístiques en vigor per prohibir noves llicències de lloguer vacacional a habitatges d'ús residencial. I continuarem incrementant les plantilles d'inspectors, articulant a més campanyes específiques per fer front a les grans plataformes d'explotació turística il·legal de l'habitatge.

Emancipació i noves formes de conviure

- Impulsarem, en col·laboració amb consells i ajuntaments, la creació de cooperatives i projectes públics i privats d'habitatge col·lectiu, fomentant nous models de convivència, amb espais comuns i complementaris i amb programes de cooperació intergeneracional, com són les iniciatives de cohousing i coliving que ja han començat a desenvolupar-se a les illes.
- **A més de les noves ajudes que impulsarem per fomentar que els propietaris posin al mercat habitatge a preu assequible per a joves, promourem l'extensió a totes les illes de programes com l'impulsat en els últims anys pel Consell de Mallorca, per a lliurar 1.200 euros als joves que estiguin en procés d'emancipació.**
- Crearem un programa públic d'adquisició d'habitatges en termes més justs que les hipoteques inverses privades. El programa permetrà que la gent major de 65 anys de les illes pugui obtenir un rendiment econòmic del seu habitatge per millorar la seva qualitat de vida i els seus ingressos, mantenint-ne en tot moment l'ús, i donant com a garantia una propietat que, quan se acordi o com llegat, s'incorporarà al parc públic.

3.2. Mobilitat sostenible i col·lectiva: l'únic model de futur

L'augment de la qualitat de vida per a tothom que promou aquest programa passa, sense cap dubte, per generar models de ciutat, de pobles i de mobilitat més humanitzats. Parlem de models més adaptats a una forma d'organització del treball i la convivència. Models que, com hem vist, han de donar més temps a la realització personal i exigeixen més estímuls a la conciliació i el respir, tal com podrien apostar com la jornada laboral de quatre dies.

Per això, en el nostre model de qualitat de vida per a aquestes illes és clau el concepte de ciutat de 15 minuts. Es tracta d'aconseguir que cap ciutadà no hagi d'emprar més d'un quart d'hora per a desplaçar-se fins a qualsevol servei bàsic. I que pugui fer el trajecte caminant, amb bicicleta o amb sistemes de transport col·lectiu i net. Això exigeix reforçar el transport col·lectiu i descarbonitzat, i ampliar la xarxa de trens, metros lleugers, tramvies, busos i sistemes de bici pública i mobilitat compartida. En paral·lel, hem de donar continuïtat a la política de tarifes que ha fomentat un creixement històric de les xifres d'usuaris de la nostra xarxa de transport públic. També apostarem per més zones per als vianants, voreres més àmplies i vies lliures de vehicles.

Aquest programa inclou compromisos per assolir tots aquests objectius, i planteja alhora solucions per als sectors relacionats amb el transport, que, com els ciutadans i ciutadanes, han de rebre suport per adaptar-se a un nou món de mobilitat neta.

- Garantirem, per llei, una estabilitat en el finançament de les xarxes de transport públic, de manera que s'acceleri el desplegament i millora del transport col·lectiu a totes les illes.
- Coordinarem totes les modalitats de les quatre illes, amb l'objectiu que tot resident tingui els mateixos drets de bonificació a qualsevol tipus de transport públic, sigui quina sigui l'illa on tingui la seva residència.
- Aprovarem una Llei de Mobilitat Sostenible i una Llei Ferroviària a les Balears, de manera que s'actualitzi el marc de gestió i operació del sector ferroviari per a facilitar-ne l'adaptació als estàndards europeus, a nivell d'infraestructura, d'operació i de seguretat.

Un futur per tu, per tothom.

- **Seguirem ampliant la xarxa ferroviària de Mallorca. Durant els pròxims quatre anys, executarem el tramvia que connectarà amb la Platja de Palma i l'aeroport, amb l'inici de les obres aquest mateix any. També en quatre anys executarem el corredor de tren de Llevant. Al mateix temps, iniciarem els treballs de disseny i planificació de l'extensió de la xarxa de tramvia cap a la resta de la Badia de Palma i cap a Calvià (Santa Ponça) i Ponent, i enllestirem els treballs necessaris per a plantejar l'ampliació de la xarxa ferroviària fins a Alcúdia, Llucmajor i Campos.**
- Accelerarem la modernització del transport col·lectiu terrestre a Menorca i Formentera, i desembuscarem la millora de la xarxa a l'illa d'Eivissa, ara paralitzada pel seu Consell Insular.
- **Seguirem ampliant la xarxa de trens per millorar-ne la capacitat. Aprofitant la pròxima incorporació de 30 nous maquinistes a la xarxa ferroviària i l'arribada de nous vagons, oferirem servei nocturn, especialment els caps de setmana, i augmentarem freqüències en les hores de major afluència d'usuaris.**
- **També inclourem l'ampliació del transport nocturn entre les prioritats de reforç de les xarxes de busos TIB, especialment durant els caps de setmana, fomentant la mobilitat segura entre els joves.**
- Els nostres consells insulars conclouran definitivament a les Illes la xarxa de carreteres i autovies, i revisarem la Llei de Carreteres per a reconvertir la política de carreteres i posar-la al servei de les polítiques de mobilitat sostenible, la seguretat vial i l'aplicació d'eines per fer més eficient l'ús del cotxe.
- Dissenyarem i aprovarem de forma particular i singularitzada les Zones de Baixes Emissions per a cada una de les quatre illes, que incloguin el reforç de les infraestructures destinades al transport públic i col·lectiu i la mobilitat no motoritzada.
- **Establirem un pla autonòmic de finançament de xarxes de carrils bici, urbanes i interurbanes. Aquest pla disposarà de, almenys, 100 milions d'euros per accelerar el desplegament d'una infraestructura ciclista potent a les quatre illes durant els quatre anys vinents.**
- Fomentarem el desenvolupament de serveis públics de bicis com "Bicipalma" a la resta de municipis de les Illes, per incentivar la cultura d'aquest transport a l'interior dels municipis. A més inclourem un sistema interconnectat per tal que els usuaris de qualsevol municipi puguin accedir a les bicis dels altres municipis.
- En col·laboració entre totes les administracions, establirem programes d'ajuda a la compra de bicis, incloses les bicicletes elèctriques, amb l'objectiu de generalitzar el seu ús als nostres pobles i ciutats. Aquestes mesures han de fomentar que almenys el 15% dels desplaçaments que es fan diàriament siguin amb bici.
- Promourem punts d'intercanvi modal al voltant dels centres urbans, a mode d'intercanviadors que permetin combinar transport públic, cotxe elèctric i punts de càrrega, mobilitat ciclista i sistemes de mobilitat personal.
- **Completarem la xarxa de recàrrega de vehicles elèctrics en el conjunt de les Illes Balears arribant als 2.000 punts. D'aquesta forma garantirem que tot l'arxipèlag es converteixi en un territori 100% habilitat per a la mobilitat elèctrica.**
- Desplegarem a totes les illes una aplicació pública per al sector del taxi, que permeti sol·licitar serveis i gestionar millor tota l'oferta.

- Impulsarem un pla específic per a l'electrificació de les flotes de taxi a Balears, com a mesura de sostenibilitat i de competitivitat per al sector.
- Habilitarem àrees logístiques per millorar i fer més eficient el repartiment de mercaderies, especialment en zones urbanes, contribuint al consum de proximitat i a la millor distribució de producte local.
- **Fomentarem la posada en marxa d'un servei de vaixell entre Ciutadella i Alcúdia a primera hora del matí, que permeti facilitar la mobilitat des de Menorca. Aquest servei també suposarà un guany competitiu clau per als productors menorquins.**
- Desplegarem una estratègia de reconversió del sector del transport discrecional, perquè pugui adaptar-se als nous models de viatge turístic.
- Impulsarem nous plans de renovació de flotes de transport, de manera que s'avanci en l'adopció de sistemes de propulsió més nets en tots els àmbits de transport, i especialment en el dels vehicles pesants.
- Tancarem la porta a les plataformes multinacionals de falsa economia col·laborativa, que estan contribuint al deteriorament de les condicions de treball en el sector.
- Fomentarem la introducció de sistemes de propulsió 0 emissions, començant per l'hidrogen, al sector nàutic i de transport marítim.
- Pel que fa al transport públic i col·lectiu, garantirem que no s'adjudiqui cap concessió més que passi per vehicles que generin emissions contaminants.
- Exigirem a l'Estat i a la Unió Europea un pla de transició energètica a les xarxes de transport aeri, que permeti avançar cap a les 0 emissions o compensar l'excés d'emissions d'aquest sector.
- Avançarem en la cogestió aeroportuària, de manera que des de les Balears puguem esser actors en les grans decisions que afecten els nostres aeroports, especialment pel que fa a capacitat i volums, amb un model més semblant al de les Autoritats Portuàries.
- Estudiarem la capacitat de càrrega de cada territori, per dissenyar les polítiques i els límits d'entrada de vehicles que calguin a cada una de les illes en funció de la seva realitat, incloent-hi els límits a vehicles de lloguer. Una vegada que Formentera i Menorca ja han establert aquestes eines, l'objectiu és estendre'ls també a Mallorca i Eivissa durant la pròxima legislatura.
- Prohibirem, d'acord amb l'establert a la Llei de Canvi Climàtic, l'entrada a tot l'arxipèlag de vehicles dièsel a partir del 2025.

Per una societat del coneixement i la cultura

És freqüent trobar associat el terme “coneixement” a l'economia i el seu model. Però els i les socialistes considerem el coneixement i la cultura l'ànima de la societat, el punt de partida que ens ha de permetre continuar progressant en els termes que planteja aquest programa. És a dir, amb valors ètics. Cercant sempre solucions debatudes entre totes i tots. Avançant amb l'objectiu que les polítiques augmentin les oportunitats i arribin a totes les persones, independentment de la seva situació socioeconòmica de partida.

I els valors, el diàleg, la cohesió social són impossibles sense el suport d'una autèntica societat del coneixement, capaç de promoure l'educació des del moment del naixement, amb un sistema preparat per a donar formació i oportunitats a les persones durant tota la vida.

Això passa per continuar millorant el sistema educatiu. Exigeix seguir elevat la seva qualitat. I ens demana continuar reforçant el capital humà que el vertebrava: els seus docents.

Passa també per estendre els mecanismes de justícia i equitat, amb més beques, més facilitats perquè cada infant segueixi el camí que somia amb garanties d'èxit.

I passa per programar l'economia del present i del futur des de les persones, és a dir, des de la formació de professionals per a sectors estratègics, pels quals en aquestes illes fa anys que s'aposta des d'un criteri: que cada sector clau ho sigui perquè ofereix solucions que milloren la societat i generen ocupació de qualitat.

Totes aquestes línies mestres estan reflectides en aquest nou compromís del PSIB-PSOE amb els ciutadans i ciutadanes de les illes, que implica més i millor educació des dels 0 anys. Més docents, més mitjans, més FP, més titulacions universitàries, més estudis de postgrau i doctorats, més beques, més foment de la creació, més promoció de la cultura. Implica modernització constant. I suposa redoblar una aposta que ha marcat els últims anys: l'aposta per la ciència, per la innovació, que és, sobretot, l'aposta pels professionals que fan brillar el coneixement, és a dir, científics, investigadors, creadors i talent capdavanter, que han de trobar sempre la seva societat en aquestes illes de coneixement i cultura.

4.1. Educació: el nostre motor de transformació social

El principal actiu d'aquesta societat ha de ser el nivell educatiu de tota la població. Tota. Hem de fer de l'equitat el valor fonamental, substanciat en una dotació adequada de recursos i professionals, en polítiques de beques i ajudes, de transport escolar, d'acompanyament i orientació, d'educació emocional en entorns escolars i extraescolars òptims. Parlem de polítiques que donin continuïtat a l'aposta forta des de l'any 2015, que ha permès incrementar la inversió per alumne en més d'un 15%, superant els 7.000 euros, amb un pressupost educatiu que ha passat dels 780 milions d'euros de l'any 2015 als 1.169 milions d'enguany. Per això:

- Continuarem amb l'increment del pressupost d'Educació fins assolir en 8 anys el 5% del PIB. Això vol dir que tornarem a quasi duplicar el pressupost educatiu, fins superar els 2.000 milions d'euros.
- Generalitzarem els acords d'escolarització equilibrada per continuar reduint els índexs de segregació escolar i millorar l'equilibri en l'escolarització en els centres sostinguts amb fons públics.
- Incrementarem els recursos i les mesures de suport als centres sostinguts amb fons públics en contextos de vulnerabilitat social, així com programes específics de reforç per a l'alumnat vulnerable.
- Invertirem 120 milions d'euros en el Pla d'Infraestructures Educatives per al període 2023-27, en la construcció de 12 nous centres educatius i l'ampliació d'altres 10, amb especial incidència en aquelles illes i zones on és més necessari. Això suposarà continuar amb la creació de centres públics que integrin les etapes d'educació infantil, educació primària i educació secundària i desenvolupar més centres públics 0-6. Concretament, incorporarem al pla la construcció dels nous centres de primària de Sant Josep i Vila (Eivissa), i Els Caülls, Manacor, Bunyola, Búger, Palma i Duran Estrany (Mallorca). També inclourem noves construccions d'instituts de secundària, com el Palma B o els de Marratxí, Son Cladera i Algaida. Igualment, ampliarem 10 centres: els IES de Santa Maria, Juníper Serra [Palma], Sineu, Can Peu Blanc [Sa Pobla] i Binissalem (Mallorca) i l'IES Cap de Llevant (Menorca), juntament amb els centres de primària El Pilar (Formentera), el de Sant Antoni (Eivissa) i Antònia Alzina i Na Penyal (Mallorca). [què?]
- Impulsarem un pla de xoc de climatització i de millora de l'eficiència energètica dels centres públics, per la seva adaptació al canvi climàtic. L'objectiu, compartit per tota la comunitat educativa, és garantir condicions òptimes de temperatura a les aules i assegurar que els espais dels centres, inclosos els seus patis i instal·lacions de suport, comptin amb les zones d'ombra i la ventilació o climatització necessàries.
- Impulsarem l'autonomia de centre a tots els nivells, incorporant mecanismes de rendició de comptes i d'avaluació de la seva aplicació.
- Desenvoluparem el nou acord 2023-27 de millora per a l'ensenyament privat concertat. Inclourà el mecanisme de control per garantir el compliment del principi de gratuïtat en els concerts de règim general, incorporant aquest mecanisme paral·lelament a l'estudi del cost escolar per assegurar la viabilitat econòmica dels centres.
- Aprovarem un decret de plurilingüisme amb mesures per millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana als centres educatius, i la seva consideració social. Per això, crearem un servei específic de

normalització lingüística a l'àmbit educatiu i augmentant el programa de dinamitzadors als centres educatius, a la vegada que impulsarem l'assoliment de competències també en almenys una llengua estrangera a nivell intermedi en primària i avançat en secundària, ampliant el programa d'auxiliars de conversa, les escoles i les estades d'immersió lingüística a l'estranger a l'estiu i fomentant les mobilitats Erasmus + .

- Incrementarem els recursos, tant econòmics com de personal, per garantir una inclusió real i efectiva de tot l'alumnat. Amb aquest objectiu, establirem un fons de recursos mecànics, pedagògics i de suport per illes, per tal que totes les escoles que ho necessitin hi tinguin un fàcil accés per donar una solució ràpida a les necessitats dels seus alumnes en el moment que ho necessiten.
- Completarem la gratuïtat de l'escolarització de tot el primer cicle d'educació infantil (0-3 anys), assolint el compromís a tots els grups d'edat el 2027.
- **Continuarem impulsant el primer cicle d'educació infantil augmentant-ne l'oferta educativa a través de convocatòries d'ajuts per a la creació de places públiques per a aquest cicle, de forma que ens situem per sobre de la mitjana estatal el 2027. Concretament, l'objectiu és generar 4.000 places més.**
- Posarem en marxa el II Pla de Coeducació de les Illes Balears.
- Treballarem l'educació emocional i el foment del benestar emocional i la salut mental als centres educatius, així com la convivència i la resolució pacífica dels conflictes.
- Millorarem la competència digital de l'alumnat, docents i famílies amb itineraris específics de formació adaptats a les necessitats actuals: DUA, situacions d'aprenentatge, ús segur de les xarxes, famílies digitals. A més:
 - Fomentarem projectes d'innovació dins l'àmbit STEAM (projectes de robòtica i pensament computacional, projectes internacionals, aula del futur, visita fablabs...).
 - Desenvoluparem un banc de recursos digitals per al professorat, integrat amb les aules digitals i que faciliti l'ús compartit dels recursos de diferents matèries creats pels docents.
- Continuarem avançant en la modernització de l'ensenyament oficial d'idiomes i posarem en marxa cursos gratuïts a les Escoles Oficials d'Idiomes, per a infants i per a adults que es trobin en situació de desocupació o de vulnerabilitat (socioeconòmica, víctimes de violència masclista, etc.).

Més beques i mecanismes de suport que mai

- Augmentarem els ajuts destinats a infants amb necessitats educatives especials de les escoles i ampliar i consolidar els equips d'atenció primerenca.
- **Garantirem la gratuïtat dels llibres de text i materials didàctics de tots els centres sostinguts amb fons públics en un termini de quatre anys, incorporant mecanismes de reutilització per garantir la sostenibilitat i el compliment dels objectius de desenvolupament sostenible.**
- **Inclourem dins les deduccions de llibres els ordinadors portàtils i llicències digitals. També el material específic per alumnat amb necessitats educatives especials.**

Un futur per tu, per tothom.

- Ampliarem l'oferta de menjadors escolars i garantirem ajuts del 100% del cost per a les famílies vulnerables. Revisarem el finançament i funcionament dels menjadors escolars perquè sigui molt més homogeni.
- Oferirem servei de transport escolar a l'alumnat des de segon cycle d'infantil fins a ESO a tot l'alumnat de centres d'educació especial (públics o concertats) i per a l'alumnat d'ensenyaments postobligatoris que no pot gaudir de transport regular per anar al seu centre.
- Garantirem que les aportacions voluntàries que fan les famílies a centres públics siguin deduïbles, igual que ho són les que es fan a centres concertats.
- Augmentarem fins als 12 anys les deduccions per conciliació (menjadors, extraescolars, contractació de cuidador o cuidadora), començant de manera urgent pels infants en situació de discapacitat.

Docents, l'ànima de l'educació

- Desenvoluparem l'acord marc aprovat juntament amb els agents socials que inclou la carrera professional docent, la disminució de ràtios, les llicències d'estudis i l'estabilització de més 2.500 places, entre d'altres mesures.
- Incrementarem els professionals destinats a l'orientació acadèmica, social i professional, fins assolir en quatre anys la ràtio que recomana la UNESCO (1 orientador per cada 250 alumnes).
- Obrirem un procés de negociació sobre les condicions sociolaborals dels educadors i treballadors de l'etapa educativa 0-3 tant als centres públics com als de la xarxa complementària.
- Avançarem en la professionalització i el reconeixement de la funció directiva, així com en la garantia de la participació de tots els sectors de la comunitat educativa en la gestió i funcionament dels centres públics.

4.2. Més Formació Professional i polítiques actives d'ocupació

- Desenvoluparem el segon Pla Integral de Formació Professional (2022-25), que incorpora:
 - Un increment i optimització de l'oferta en tots els seus graus i modalitats per ampliar el ventall d'oportunitats formatives a tota la societat, donant resposta a l'alumnat de necessitats específiques de suport educatiu.
 - Impuls a la Formació Professional dual Intensiva.
- Desenvolupament del pla d'infraestructures d'FP per a la posada en marxa de nous Centres Integrats de Formació Professional, ampliant dels 9 centres actuals a 16.
- Augmentarem els incentius de les empreses per participar en els projectes de formació dual ocupacional.

- Impulsarem el centre de formació i innovació de l'FP (CfinFP) per augmentar el nombre de convenis de col·laboració amb les empreses i per crear un programa de formació del professorat d'FP que permeti l'actualització i ampliació dels seus coneixements tècnics.
- Desenvoluparem nous mètodes pedagògics per a les formacions professionals, donant més èmfasi a les capacitats pràctiques i innovant els mètodes d'assumpció dels conceptes teòrics.
- Estendrem a tots els centres i nivells de formació professional la possibilitat d'acollir-se al programa Erasmus+ per tal de participar en l'intercanvi de l'alumnat i del personal de docència.
- Ampliarem la xarxa de Punts d'Orientació Acadèmica i Professional (POAPs) com a forma de facilitar la informació i l'accés de la ciutadania a la Formació Professional.
- Crearem programes de formació per als departaments d'orientació dels centres educatius de secundària sobre el funcionament, finalitat i especificacions de la Formació Professional.
- Crearem la xarxa de centres d'orientació i formació permanent que ens ha de permetre augmentar el nombre de persones que acreditin la seva experiència professional, millorar les qualificacions i re-qualificacions professionals de les persones ocupades i desocupades i potenciar l'oferta modular, de certificats professionals i dels estudis d'especialització i màsters d'FP. A més, oferirem formació i certificació de nivell (segons el Marc Europeu de Competències Digitals), per a la capacització digital: seguretat, processos administratius...

Polítiques actives d'ocupació

- Afavorirem la formació al llarg de la vida i l'adaptació als nous contextos i necessitats formatives de les persones adultes. Per això, continuarem potenciant també les polítiques actives d'ocupació, com a garantia d'igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans i ciutadanes en l'accés al mercat de treball.
- **Garantirem l'accés universal de tots els ciutadans a les polítiques actives d'ocupació, garantia d'ascensor social, fent convergir el pressupost en aquestes dins la propera legislatura fins a l'equivalent al 5% del pressupost no financer de la CAIB.**
- Establirem els programes públics d'intermediació laboral del SOIB com a columna vertebral del mercat de treball de cadascuna de les Illes Balears per a garantir la igualtat d'oportunitats i l'agilitat del mercat laboral.
- Establirem el dret de les nostres empreses a rebre un servei públic i gratuït d'intermediació laboral per part del SOIB, que els ajudi a consolidar els llocs de feina entre les persones del nostre mercat de treball i que garanteixi el potencial de creixement de les empreses. Per això, es proposa crear oficines sectorials del SOIB específiques per a la intermediació laboral.
- **Crearem una oficina SOIB Formació i Empresa per facilitar que les empreses que tenen necessitats d'incorporar personal qualificat accedeixin als mecanismes per disposar-ne.**
- Augmentarem el personal d'orientació de les oficines del SOIB perquè totes les persones desocupades que ho sol·licitin siguin ateses dins del marc temporal de quatre mesos des de la seva inscripció al SOIB.

Un futur per tu, per tothom.

- **Establirem un programa d'incentius a la contractació en el mercat ordinari per afavorir que els diferents col·lectius més vulnerables gaudeixin d'una experiència laboral que els faciliti la seva ocupabilitat. En aquest àmbit es farà un programa específic per al cas de les dones víctimes de violència masclista.**
- Crearem serveis d'orientació laboral especialitzats per a cadascun dels col·lectius, especialment d'aquells més vulnerables: persones transsexuals, les dones víctimes de la tracta, menors immigrants no acompanyats i persones ex-tutelades.
- Defensarem polítiques actives d'ocupació per als col·lectius més vulnerables, com ara les persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social, impulsant els processos de concertació de l'orientació i la inserció laboral, pioners de la nostra comunitat.
- Seguirem impulsant programes de retenció de talent a les nostres illes amb una visió integral: determinació d'un servei d'orientació específic adaptat a les necessitats dels nostres universitaris, així com una garantia d'experiència laboral a aquells que un any després d'haver acabat els seus estudis no han trobat una feina lligada a la seva formació com és el programa SOIB Qualificats.
- Establirem instruments jurídics que facilitin que els ajuntaments i consells insulars puguin impulsar polítiques actives d'ocupació.
- Accelerarem la millora del model econòmic a través de les polítiques actives d'ocupació i així desplegar-les territorialment mitjançant l'establiment de Pactes Locals d'Ocupació participats per les diferents administracions i els agents econòmics i socials més representatius.
- Promourem la primera Llei d'Ocupació a la nostra autonomia com a element per garantir el dret a l'accés a les polítiques actives d'ocupació de tots els ciutadans i ciutadanes en edat laboral.
- Per garantir la retenció i captació del talent, impulsarem un pacte social per a impulsar l'acreditació de les competències adquirides a través de l'experiència laboral i les vies no formals. També defensarem l'extensió de la formació durant el període d'inactivitat de les persones treballadores, especialment pel que fa als fixos discontinus a l'hivern.
- **Impulsarem programes per a garantir la inserció laboral dels universitaris en ocupacions lligades a la seva formació.**
- Formularem un pla estratègic per a la integració en el mercat laboral de les Illes Balears de les noves ocupacions vinculades a la transició ecològica i digital.
- Impulsarem programes específics per a majors de 16 anys que no disposin de titulació de l'ESO, i no estiguin estudiant, ni registrats al SOIB, per garantir la seva ocupabilitat i ampliar els seus horitzons professionals.
- Aprovarem un pla estratègic per al sector de les cures a les Illes Balears.

4.3. Universitat i ecosistema científic i innovador

En el PSIB tenim molt clar que el coneixement i les seves múltiples aplicacions són elements centrals per al desenvolupament econòmic i social de les societats contemporànies. És per això que volem una Universitat de les Illes Balears que continuï creixent en titulacions, en recursos, en talent i capacitat. Com volem una ciència democràtica, que s'acosti a la ciutadania com hem fet amb la recentment aprovada Llei de la Ciència.

Això ha permès que siguem el sistema universitari amb major percentatge de publicacions científiques (2015-2019). Cal centrar, per tant, els esforços en el desenvolupament de l'ecosistema universitari en polítiques de recursos humans que donin suport als científics, creant un entorn econòmic, social i cultural favorable al coneixement.

Aquests són els nostres compromisos amb la ciutadania i la comunitat científica:

- Primer de tot, continuarem augmentant el pressupost de la Universitat de les Illes Balears, per seguir impulsant el seu creixement en capacitat, titulacions i generació de coneixement.
- **Per garantir que tothom pugui cursar els estudis que vulgui, independentment de la seva situació econòmica, impulsarem un sistema autonòmic de beques que, de facto, donarà continuïtat a l'actual gratuïtat de les matrícules universitàries per als qui comptin amb ingressos inferiors a 52.800 euros a l'any en declaració conjunta.**
- Aquest sistema, complementari amb el de l'estatal, inclourà ajuts a l'alumnat que ha de sortir de la seva illa per cursar estudis universitaris o de formació professional.
- Incrementarem la deducció per fill que es desplaça fora de les illes de residència per fer estudis superiors que no hi són a la seva illa.
- **Fomentarem l'oferta de pràctiques curriculars a les Illes Balears de totes les carreres, especialment aquelles no presents a la UIB, com a eina per recuperar aquells joves que estudien fora. Les pràctiques poden suposar una oportunitat per començar la seva vida laboral a les Illes Balears.**
- **Ampliem i adequem la formació universitària a través de nous graus universitaris, començant per titulacions com Ciències de l'activitat física i de l'esport, Farmàcia i Ciències del mar.**
- Desenvoluparem la Llei d'Estudis Superiors Artístics i impulsarem l'Institut d'Estudis Superiors Artístics de les Illes Balears.
- Crearem un Campus de les Arts de les Illes Balears, com s'explica en el programa de cultura.
- Reforçarem l'estructura de l'oferta dels màsters universitaris amb especial atenció als màsters oficials i implantarem màsters online per facilitar l'accés de persones treballadores.

Balears, societat digital i pol de recerca de la Mediterrània

- Les Illes Balears han de convertir-se en el pol de recerca, innovació i formació de la mediterrània. Aquesta visió estratègica ens durà a integrar en una sola conselleria de Govern, de gran capacitat, totes les polítiques d'Universitat, ciència, innovació i digitalització, garantint, a més, finançament suficient a través d'un major pressupost i de programes i fons derivats de l'Impost de Turisme Sostenible, del Règim Especial de les Illes Balears i de l'estratègia d'inversions Balears 2030.
- Seguirem l'estratègia dibuixada per la nova llei de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació. Intensificarem, per tant, l'esforç públic en matèria de Ciència fins arribar al 2% del pressupost del Govern de les Illes Balears el 2030. Crearem i desenvoluparem l'Institut de Recerca de Balears segons el previst, des del diàleg amb els membres de l'Ecosistema de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears i amb l'objectiu de fomentar l'activitat investigadora aplicada, la transferència de coneixement d'organismes públics de recerca a empreses i la retenció i atracció de talent a les Illes Balears. Alhora, ha de servir per potenciar el desenvolupament de nous sectors d'alt valor afegit al nostre territori.
- Potenciarem el desenvolupament d'un sector sanitari i biotech innovador, i enfortirem centres clau com la Fundació Institut d'Investigació Sanitària de les Illes Balears (Idisba), que desenvoluparà un nou Pla Estratègic de l'Institut, incloent-hi la reacreditació per part de l'Institut Carlos III.
- Potenciarem la recerca aplicada en el sector energètic, centrada en les energies renovables i l'emmagatzematge més adients per al nostre entorn, el tipus de consum energètic considerant el nostre model productiu. També es potenciarà la recerca en mesures d'eficiència energètica, mobilitat sostenible i transició energètica justa, que ajudin a Balears a assolir els objectius de l'agenda de Balears 2030.
- Crearem espais on la producció i divulgació d'idees innovadores siguin el motor per millorar la nostra societat. Volem empoderar els joves investigadors apostant per la divulgació per fomentar vocacions i amb esquemes de finançament sostenibles i efectius.
- **Impulsarem un canvi de paradigma en el finançament de la recerca al nostre país, apostant pel que vendria a ser l'equivalent d'una renda bàsica: el finançament basal dels grups de recerca.**
- Fomentarem l'estabilitat laboral dels científics, amb contractació de personal permanent investigador a través de l'IRIB i l'IdISBA.
- Amb l'objectiu de potenciar el talent científic, fomentarem la mobilitat internacional, promovent la col·laboració amb altres països i les seves institucions acadèmiques. Implementarem un sistema propi de beques i ajuts per la mobilitat de científics i científiques locals per dur a terme estades o projectes d'investigació fora de les Balears.
- **Estimularem la mobilitat entre els sectors públic i privat fomentant que les empreses que fan R+D+I del nostre teixit productiu contractin doctors i es realitzin estades a empreses per part d'investigadors, i formació i desenvolupament professional dels joves investigadors.**
- Augmentarem els incentius fiscals perquè continuï augmentant la recerca al sector privat.

- **Donarem, a través de l'ISBA, suport als projectes de R+D+i de les empreses sense el pressupost mínim per accedir a programes de finançament estatal.**
- Ampliarem el programa UIB-Pimes, amb l'objectiu d'estimular la introducció de la innovació de productes, processos, organitzacions o serveis a les pimes, promoure la col·laboració ciència-indústria i estimular la transferència de coneixement.
- Seguirem apostant per la compra pública innovadora per poder seguir modernitzant els serveis públics amb solucions de qualitat, fomentant l'aparició de nous mercats i ajudant a les companyies innovadores a assolir economies d'escala per poder fer créixer els seus negocis.
- Fomentarem una digitalització justa, eliminant totes les bretxes que el desenvolupament tecnològic genera. Implicarem la Universitat de les Illes Balears en programes de digitalització per als col·lectius amb més dificultats d'adaptació, com la gent gran de les nostres illes.
- **Impulsarem la creació de punts de trobada on compartir coneixement digital i innovador, aprofitant la Universitat i espais com les biblioteques públiques, per convertir-les en centres d'innovació digital. La ciència és cultura i coneixement i les biblioteques han de convertir-se també en un espai de divulgació científica. Per això, a més, fomentarem programes destinats a donar a conèixer la ciència i els avanços impulsats per la comunitat científica de les nostres illes.**
- Crearem els premis de recerca de balears per fomentar la recerca, la transferència tecnològica (i la recerca de dona investigadora), donant un reconeixement, potenciant l'excel·lència investigadora i ajudant, a través de la difusió, als grups de recerca a posar en valor els seus resultats.

4.4. Cultura com a eina de transformació social

Els i les socialistes considerem la Cultura com un eix vertebrador de la societat i element indispensable per a conservar la nostra identitat, llengua i tradicions, i fer-nos avançar com a país. Aquest és un llegat que s'ha de conservar, no només com a riquesa patrimonial, sinó com a font de motivació per a aquells que en l'actualitat continuen obrint camins en les distintes disciplines de les arts, la literatura o les expressions culturals populars. La creativitat ha de servir per a transformar el nostre entorn, per fer del nostre país un lloc més enriquidor i amb més esperit crític i amb més coneixements, que generi una ciutadania més lliure:

- Impulsarem un gran pacte de Cultura entre institucions --més enllà de les àrees amb competència concreta-- amb el sector i amb les distintes forces polítiques. Entre els objectius d'aquest pacte figura la definició de les línies clau de la Llei de mecenatge.
- L'objectiu és dedicar als sectors culturals el 2 per cent de mitjana del pressupost del conjunt de totes les administracions (autonòmica, insular i municipals).
- **En el marc del Pacte per la Cultura, treballarem per cohesionar i ordenar l'oferta cultural de les Illes Balears. L'objectiu és informar de tota l'oferta cultural i artística disponible a les illes, amb especial atenció a la creació i producció locals. Aquest pacte ens ha de permetre fomentar l'accés a totes les opcions amb mecanismes de promoció que les facin més assequibles per als residents, com una targeta específica per a tots els ciutadans i ciutadanes de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.**
- Establirem un Codi de bones pràctiques institucional, amb el compromís de totes les administracions i tenint en compte les aportacions dels sectors.

Un futur per tu, per tothom.

- **Bressol de talent mundial.** Les nostres illes tenen l'atractiu, la història cultural i els referents creatius a tots els nivells com per aspirar a convertir-se en un pol mundial de formació de creadors i artistes. Per això són fonamentals actuacions com el campus de les Arts que impulsarem en els pròxims anys (proposta inclosa en l'apartat d'Educació). En aquest sentit, farem les passes necessàries per a la implantació a la UIB de graus universitaris com Belles Arts i Comunicació i Producció Audiovisual, però també és clau el mecenatge privat per a projectar el talent i permetre als creadors desenvolupar-se a les nostres illes i des d'elles projectar-se al món.
- Acompanyarem sempre el sector, establint un escenari favorable a la gestació i desenvolupament de propostes culturals de qualitat. Incidirem en la col·laboració publico-privada, tot contactant amb equips gestors amb capacitat per detectar propostes culturals amb qualitat suficient per a fer efectiu un retorn a la societat.
- Activarem un programa d'internacionalització d'actuacions culturals singulars a les Illes Balears, que ens consolidi com un motor de creació cultural de la Mediterrània.
- Impulsarem mesures per a protegir als qui treballen en el sector cultural, aprofitant l'aprovació de l'Estatut de l'Artista.
- Reforçarem els equips de gestió i agilitzarem els tràmits per a les subvencions i beques a projectes culturals, tot sobre la base de la transparència i la bona gestió cultural i sense deixar de banda el necessari seguiment dels projectes subvencionats, la repercussió i el retorn que suposen per a la societat.
- Posarem en marxa l'Observatori Cultural de les Illes Balears, ja en fase de licitació, que ha de servir de guia per dissenyar polítiques sempre en consonància amb la realitat cultural.
- Reforçarem la plantilla i els recursos de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), com a principal instrument cultural d'àmbit autonòmic. Cal implementar un sistema administratiu àgil i a la vegada transparent, que, a més, permeti la seva intervenció per mostrar la creació i producció de les illes i garantir el finançament d'esdeveniments de gran impacte en qualsevol disciplina de la cultura.
- També des de l'IEB, impulsarem circuits entre illes de concerts i arts escèniques.
- Impulsarem les residències de creació fora del territori balear com a element d'intercanvi entre els creadors d'aquí i els de la resta d'Europa i Amèrica Llatina. I generarem sinergies amb altres CCAA de l'Estat –de manera particular amb els territoris de parla catalana– i també amb administracions europees i latinoamericanes per ampliar escenaris i potencialitats i d'aquesta manera crear xarxes on els creadors puguin trobar noves finestres.
- **Potenciarem les capacitats de l'Institut d'Indústries Culturals (ICIB), cabdal per estimular l'activitat de les empreses culturals de les illes, contribuint a difondre el coneixement i la creativitat. Donarà suport als artistes i creadors perquè puguin dedicar-se a la seva professió i viure'n dignament.**
- **En aquesta línia, programarem convocatòries d'ajudes estructurals pluriennals per garantir el sosteniment i consolidació de les empreses culturals i continuarem augmentant el pressupost per producció de contingut audiovisual (que aquesta legislatura ja ha pujat un 40%).**
- La professionalització del sector s'ha de reflectir en el teixit empresarial i econòmic de la nostra comunitat, i incidir-hi. Per això, l'ICIB impulsarà microcrèdits a les empreses culturals, donant acompanyament a les empreses culturals ja existents i contribuint a la creació de noves.

- En aquest mateix sentit, desenvoluparem les eines de la Llei d'Indústries Culturals, perquè serveixin de palanca per incentivar la producció dels creadors de les Illes, atreure inversions internacionals i crear el marc administratiu que agilitzi la producció cultural a Balears.
- Adoptarem mesures d'impuls al mecenatge i el micromecenatge en matèria cultural. L'aposta pública per noves titulacions i espais de formació i promoció de la creació s'ha de complementar amb mecenatge privat per a projectar el talent i permetre als creadors desenvolupar-se a les nostres illes i des d'elles projectar-se al món.
- Amb l'objectiu d'ampliar les eines de finançament de la cultura, estimularem mesures fiscals i programes de formació i acompanyament financer a projectes culturals i creadors, perquè puguin beneficiar-se de les noves oportunitats que aporta el mecenatge.
- **Crearem una finestra única per a la cultura dependent del Govern que pugui informar dels tràmits que han de dur a terme els creadors i les companyies i derivar-ne les consultes a l'administració corresponent.**
- Continuarem impulsant el Consell de la Cultura de les Illes Balears, perquè sigui eina essencial i mecanisme per garantir l'autonomia, centralitat i transversalitat de la cultura a totes les polítiques públiques.
- Augmentarem el pressupost de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears i l'Escola Superior d'Art Dramàtic (ESADIB).
- Per tal de garantir dret universal a la cultura i fer front a les desigualtats en l'accés a les activitats i processos culturals, elaborarem una exhaustiva enquesta de Participació, Hàbits i Necessitats Culturals localitzat a cada una de les illes d'acord amb diferents Consell Insulars. Aquesta tasca correspon a l'Observatori de la Cultura, de recent creació. L'estudi tendirà especialment a identificar els col·lectius no públics, les barreres a l'accés a la cultura i les necessitats culturals dels diferents col·lectius de població i haurà d'anar acompanyat de propostes d'actuacions concretes que defineixin un marc d'actuació aplicable als programes culturals de les diferents institucions i que siguin també una eina útil per al conjunt del teixit cultural de les nostres illes.
- També impulsarem l'elaboració d'estudis sobre la situació de les dones en els sectors culturals i creatius per a establir polítiques correctores dels desequilibris existents. Així com també recuperarem la memòria de les creadores i artistes per a refer el relat de la història cultural de les Illes Balear.
- Fomentarem l'aliança entre la cultura i IB3, garantint una major presència de continguts culturals a la programació i publicitant l'agenda cultural de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera entre espais de programació.
- Potenciarem la cultura popular treballant directament amb el sector de l'artesania i amb associacions que promoguin o defensin les tradicions, donant més suport a la presència en fires i espais de promoció i projecció internacional.
- Així mateix, fomentarem l'artesania tradicional de cada illa organitzant fires, facilitant la participació d'artesans de totes les illes, així com la creació d'un espai per a la formació i divulgació de les artesanies tradicionals insulars.
- **En col·laboració amb el sector de l'artesania, impulsarem mesures de relleu generacional i treballarem per fomentar la creació d'estudis i programes de formació en tècniques artesanies.**
- Fomentarem i facilitarem l'aplicació de disseny i tecnologia al sector de l'artesania.

Un futur per tu, per tothom.

- **Cohesionarem i promocionarem la proposta cultural i museística de les Illes Balears. Cal fomentar una coordinació i un pla rector entre totes les institucions de Balears per enfortir la proposta museística de les Illes Balears i fer-la més atractiva per al resident. És imprescindible que els nostres museus siguin atractius, es complementin uns amb els altres i deixin de ser unitats individuals. Aquest treball ens ha de permetre generar més flexibilitat horària, més coneixement dels indrets que es poden visitar, i obrir nous espais, com el Museu o el Centre d'Interpretació de la Memòria Democràtica de les Illes Balears.**
- Impulsarem amb el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), un pla específic per a professionals com agents i gestors culturals, programadors escènics o curadors, que fomenti la seva integració en el món laboral.
- Igualment, apostarem per mantenir, conservar i promocionar la infraestructura cultural, confeccionant inventaris on quedin enregistrats els espais, avaluar l'estat i recomanant actuacions específiques de millora i/o optimització. En aquest sentit, utilitzarem l'actual mapa d'equipaments culturals per abordar la planificació i millora de la xarxa d'equipaments culturals amb un futur 'Pla estratègic d'equipaments culturals de les Illes Balears', sempre tenint en compte les peculiaritats de cada illa. En aquest context, s'han d'assenyalar l'aposta ferma per una sèrie d'equipaments que suposen una prioritat per als pròxims anys:
 - Farem realitat el Centre de Creació i Recerca Lluçanet per convertir Can Junyer en el Centre de Creació i Recerca del Mediterrani.
 - Apostarem pel Sindicat de Felanitx, amb l'interès de preservar l'emblemàtic edifici catalogat perquè sigui convertit en un centre dinàmic, on les arts plàstiques tindran el protagonisme mitjançant la formació i l'exposició d'obres.
 - El Museu de Formentera ha d'esdevenir una realitat la legislatura vinent.
 - Consolidarem el Centre Internacional de Fotografia Toni Catany perquè esdevingui el centre de referència de les Illes Balears de divulgació i coneixement de la fotografia, així com la seva obra.
 - Reforçarem els lligams a fundacions i consorcis on hi participen les institucions, entre els quals hi trobem el Museu del Baluard a Palma, la Fundació Robert Graves, el Museu d'Art Contemporani a Eivissa, el Teatre Principal de Maó o la Fundació Teatre del Mar.
 - Intensificarem la participació del Govern a l'Institut Ramon Llull, proposant que l'entitat inclogui un pla específic que contempli la singularitat de la nostra insularitat. També fomentarem que acompanyi artistes i companyies no només en la seva projecció exterior, sinó també en la seva projecció dins el territori de l'Estat espanyol i en especial de l'espai de la Mediterrània.
 - Preservarem l'arxiu històric d'imatges i sons de les Illes Balears, amb la creació de la Llei de Protecció d'Arxius Audiovisuals, i al mateix temps crearem la Caixa de la Imatge i del So, amb els recursos necessaris tant per poder adquirir els documents audiovisuals històrics i col·leccions privades, així com també per crear nous arxius i millorar els existents.
 - Abordarem la creació d'una Filmoteca d'àmbit autonòmic i amb delegacions a cada una de les Illes.

- Fomentarem la creació del Projecte d'Arqueologia de les Illes Balears en coordinació amb els Consells Insulars a fi d'establir les línies i estratègies a seguir. Així com també impulsar la creació del Centre Autonòmic d'Arqueologia, a fi de convertir-se en un espai de treball i consulta per als arqueòlegs i historiadors.
- Incidirem en el binomi cultura-turisme des d'una perspectiva no mercantilitzada. Explorarem les fórmules per aconseguir el retorn de les bones dades turístiques al sector cultural, destinant, per exemple, un percentatge més elevat de la recaptació de l'ITS a la cultura. Tanmateix, s'han d'optimitzar espais i crear escenaris adients per a la cultura, generant circuits d'itineràncies. L'objectiu és fomentar un gran escenari, les Illes Culturals, capaç d'estimular i acollir cultura de qualitat.
- Un exemple d'aquest binomi turisme-cultura es visualitza en el compromís institucional amb la candidatura de Menorca Talaiòtica [a Patrimoni de la Humanitat]. També apostarem per noves declaracions com a Patrimoni de la Humanitat com és la de la Ciutat de Palma per la seva singularitat i dimensió històrico-cultural.

Una economia per a les persones

La confecció d'un nou contracte social passa per un replantejament del que és la seva base material: l'economia. El Partit Socialista ha demostrat durant aquestes darreres dues legislatures que les polítiques d'ajuda i protecció econòmica tant a les empreses com als treballadors durant les crisis no sols són més justes que la seva alternativa neoliberal, sinó també més eficients en termes econòmics. La recuperació en 'V' de la pandèmia i el mercat laboral a ple rendiment en són prova, en contrast amb l'estancament prolongat derivat de la crisi immobiliària del 2008 i les retallades aplicades llavors.

Ens trobem en un bon punt de partida per afrontar les transformacions que encarem. De forma paral·lela al nou contracte social, volem donar resposta a les preguntes de la nostra època: volem créixer, sí, però com i en quina direcció? Els i les socialistes tenim clar l'objectiu: una economia al servei de les persones que sigui capaç de garantir el benestar dels ciutadans i respondre a les seves expectatives vitals. Per aconseguir-ho, és imprescindible dirigir el creixement econòmic cap a la promoció de sectors estratègics que ens ajudin a avançar cap a una estructura productiva més diversificada i socialment responsable alhora que ens ajudi a accelerar la transició ecològica i digital.

Ho farem articulant les nostres propostes a partir del diàleg permanent amb els agents socials, incidint en els valors de col·laboració i solidaritat que sempre ens han representat. De la mateixa manera, seguirem buscant nous mecanismes i marcs legals que afavoreixin la col·laboració social en àmbits com l'emprenedoria mitjançant l'aposta per projectes cooperatius que promoguin els valors democràtics d'aquest tipus d'entitats al conjunt de la societat i, especialment, en les seves relacions econòmiques.

Amb aquesta visió clara de l'economia que volem, presentem les propostes que la faran possible.

5.1. Innovació, pols tecnològics i diversificació econòmica: cap a nous sectors econòmics. innovació i pols d'inversió

- La innovació és un dels factors més determinants a l'hora de definir la productivitat d'una economia. En coherència, ens posem l'objectiu d'arribar a l'1% del pressupost dedicat a la innovació.
- Definirem i estructurarem un Ecosistema de Ciència, Tecnologia i Innovació potent i ambiciós dotant-lo dels recursos necessaris amb l'objectiu de generar innovació des de la Universitat de les Illes Balears i des dels centres de recerca i posar-la a disposició del sector empresarial per tal que puguin aconseguir avantatges competitius.
- Facilitarem l'accés de les empreses, especialment de les pimes, a la innovació, el coneixement i les tecnologies que es desenvolupen a escala internacional.
- **Fomentarem l'R+D+I empresarial en sectors estratègics com l'economia blava, les energies renovables, la indústria remanufacturera i altres relacionats amb l'economia circular, perquè puguin ser el motor d'innovació i creixement de sectors tradicionals relacionats.**
- Promourem i potenciarem el paper dels clústers com a instrument de gestió de projectes estratègics d'innovació oberta i de desenvolupament tecnològic.
- Impulsarem l'emprenedoria de base tecnològica.
- Afavorirem la transferència de coneixement des dels agents d'investigació cap a les empreses.
- Potenciarem el Parc Bit i impulsarem centres tecnològics com a acceleradors d'innovació del teixit productiu de les nostres Illes, majoritàriament petites i mitjanes empreses. És important la col·laboració de la universitat amb els centres tecnològics, afavorint la retenció del talent dels recentment graduats en aquest tipus de projectes.
- Fomentarem la compra pública innovadora per promoure que les PIMES puguin desenvolupar i vendre la seva tecnologia més innovadora als diferents nivells de govern.
- Ampliarem l'ús de concursos de projectes públics que convidin a les empreses i particulars a presentar projectes propis per la solució de problemes concrets, amb especial atenció als relacionats amb la transició ecològica i la circularitat, estimulants la generació i realització de propostes innovadores.
- **Crearem l'Institut Balear de Finances (IBF): Neix per facilitar l'accés al finançament al teixit econòmic de les Illes Balears en tot el cicle de vida de l'empresa, com a complement del sector financer privat, i contribuint en el territori per a una major competitivitat i especialització, aportant valor a la nostra economia.**

L'entitat oferirà diversos productes i serveis financers, tant a empreses en fase de creació —especialment empreses innovadores de nova creació (Start-ups)—, consolidació i expansió.

Els productes financers públics anirien des de microcrèdits, préstecs participatius, avals i inversió en capital risc, en complement amb la inversió privada i el sistema financer.

-
- **Davant l'avanç accelerat de les noves tecnologies, cal seguir potenciant el Parc BIT de Mallorca i els distints Centres Bits insulars per tal d'aprofitar les oportunitats que ens brinda, per això elaborarem un Pla Director per donar resposta a les necessitats previstes pel Parc BIT i els centres BIT de Menorca i Eivissa els propers 20 anys. Preveurà les necessitats d'infraestructures per garantir la capacitat de creixement dels sectors biotecnològic (en col·laboració amb la UIB) i audiovisual (com platós, back lots o recursos tecnològics), així com altres que fruit del diàleg social es proposin com a estratègics o prioritaris.**

5.2. Una economia més diversificada i resilient

- Institucionalitzarem un procés de diàleg sobre les necessitats de diversificació del model econòmic amb la participació dels agents econòmics i socials dels sectors productius de Balears i amb la participació d'experts del món acadèmic i de la societat civil.
- Derivat d'aquest procés de diàleg, s'establirà un Pla de promoció dels sectors estratègics que seleccioni aquells sectors amb major potencial de creixement aprofitant les sinergies existents entre aquests, l'estructura del nostre teixit productiu actual i els reptes climàtics i tecnològics que enfrontem.

- **Crearem un llistat de sectors estratègics de les Illes Balears amb un doble objectiu: demarcar els sectors prioritaris per a la diversificació del nostre sistema productiu als quals s'han de dirigir els esforços de promoció i, d'altra banda, donar una sèrie d'incentius i beneficis a les persones treballadores i empreses d'aquests sectors estratègics. Per exemple:**

- Donar prioritat als projectes d'emprenedoria dels sectors estratègics.
- Posar incentius fiscals tant a empreses com a persones treballadores dels sectors estratègics.
- Agilitzar la creació de nous cicles formatius de FP relacionats per cobrir les necessitats de personal.
- Bonificar la matrícula als estudiants dels cicles de formació dual relacionats amb els sectors estratègics i part dels costos de seguretat social de l'empresa si els contracta en acabar les pràctiques.
- Estendre l'obligació de disposar de comptabilitat verda a totes les empreses de més de 50 treballadors amb centres de treball al territori balear. Aquesta comptabilitat verda agafarà el model dels plans de circularitat exigits als hotels de Balears de la Llei 3/2022 de circularitat i sostenibilitat en el turisme, adaptant els indicadors a la realitat de cada sector i es dissenyarà en col·laboració amb els agents econòmics i socials del sector així com amb l'assessorament d'experts en la matèria.

Un futur per tu, per tothom.

- En previsió a l'envelliment de la població i l'increment de població dependent, fomentarem el desenvolupament de l'economia de les cures i d'atenció a dependents mitjançant:
 - Creació de la mesa de les cures i l'atenció amb representativitat de les organitzacions i associacions del sector, juntament amb les organitzacions empresarials.
 - Reforç educatiu i de Formació Professional en les àrees de serveis de cures i atenció a majors.
 - Inclusió d'una línia específica d'actuació de serveis de cura i atenció a dins el Pla d'Autoocupació i Foment de l'Emprenedoria.
 - Inclusió en el Pla d'Autoocupació i Foment de l'Emprenedoria de les Illes Balears de línies d'actuació concretes que facilitin l'accés dels autònoms i emprenedors a tots els recursos que més ho necessiten.
 - Promoció de noves formes de gestió de les activitats de les cures, mitjançant figures de l'economia social, com les cooperatives.

5.3. Una economia democràtica. el paper de l'economia social i el cooperativisme

- Promocionarem l'economia social, i de forma particular el cooperativisme, com a alternativa d'emprenedoria amb valor estratègic per a la comunitat, pels valors i principis democràtics i l'arrelament amb la comunitat local intrínsecs d'aquestes entitats.
- Inclourem a les entitats representants de l'economia social en el diàleg social, per tal que les seves entitats puguin aportar el seu coneixement en la recerca de solucions pel bé comú.
- **Crearem una xarxa d'espais de referència a tot el territori que ofereixi assessorament i informació per a la promoció, creació i consolidació de projectes de l'Economia Social.**
- Impulsarem l'accés a l'ocupació de qualitat en entitats d'Economia Social als col·lectius amb dificultats d'accés al mercat de treball, com les persones joves, les persones desocupades de llarga durada, les persones majors de 45 anys, les víctimes de violència de gènere, les persones amb discapacitat o en situació de risc d'exclusió social.
- Aprovarem un nou Pla Director d'Economia Social 2023-27.
- Fomentarem i enfortirem les cooperatives de serveis de transport individual i col·lectiu de mobilitat sostenible per tal de donar resposta a les necessitats existents i reduir l'ús del transport privat.
- **Crearem línies d'ajudes i concursos públics per a projectes d'emprenedoria cooperativa en aquells sectors d'activitat en els quals les persones autònomes estiguin enfrontant situacions precàries a causa d'una forta competència o la falta de protecció, com és el cas del sector audiovisual, el repartiment o el de les cures i la neteja domiciliària.**
- Impulsarem el cooperativisme de plataforma (negocis de propietat cooperativa i de govern democràtic que usen una pàgina web, una app mòbil o un protocol per a facilitar la venda de béns i serveis) com a alternativa viable a l'economia per encàrrecs i el seu model de falsos autònoms.

-
- **Activarem un projecte pilot de reconversió d'empreses mercantils en situació de concurs o concurs de creditors, o bé quan els propietaris de l'empresa vulguin clausurar-la, en cooperatives de treballadors. El projecte inclourà finançament i assessorament a les persones treballadores durant el procés de reconversió.**
 - Obrirem línies de finançament amb bestretes inicials perquè les entitats de l'economia social no es quedin enrere en la transició energètica i digital.
 - Incorporarem clàusules socials a la compra pública per afavorir les entitats de l'economia social en els contractes públics.
 - Realitzarem un estudi del mercat de treball amb l'objectiu d'identificar i localitzar aquelles necessitats econòmiques i professionals amb demanda que tinguin especial potencial per ser satisfetes per les entitats de l'economia social.
 - Inclourem les cooperatives de treball associat en els concursos públics de gestió d'escoles d'Educació Infantil, tal i com estableix la normativa europea vigent.

5.4. Emprenedoria

- **Finançarem als emprenedors els costos de seguretat social del primer empleat durant el primer any i el 25% del segon empleat.**
- Potenciarem l'Agència de Desenvolupament Regional IDI perquè desenvolupi, en col·laboració amb les Agències de Desenvolupament Local i les Cambres de Comerç, una finestra única empresarial.
- **Equipararem els autònoms de fins a 5 empleats a les famílies nombroses en avantatges fiscals, socials i altres bonificacions que totes les administracions pugin establir.**
- Inclourem en el Pla d'Autoocupació i Foment de l'Emprenedoria de les Illes Balears línies d'actuació concretes que facilitin l'accés dels autònoms i emprenedors al finançament i assessorament que necessitin.
- Millorarem la protecció social de les persones autònomes (per exemple, en situació d'incapacitat temporal o quan cessin la seva activitat).
- Exigirem al Govern central la millora de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i la seva normativa de desenvolupament per millorar la protecció de la salut de les persones autònomes.
- Reclamarem al Govern central la modificació de l'Estatut dels Treballadors per reconèixer el dret a la vaga i el dret a la negociació col·lectiva de les persones autònomes.

5.4. Rellançar els nostres sectors tradicionals.

Turisme

Aquesta legislatura el Govern, amb la publicació de la nova llei turística, ha posat les bases del canvi d'estratègia turística de cara al futur de la nostra Comunitat. Després de bloquejar el creixement d'oferta d'allotjament turístic, l'objectiu ara és concentrar els esforços públics i privats en millorar la qualitat, la circularitat i la sostenibilitat de la nostra oferta turística alhora que reduïm les places de menor qualitat i valor afegit. L'objectiu és aconseguir que el nostre sistema turístic participi en la protecció i regeneració del que és el nostre principal actiu: el nostre entorn natural i social.

Per aconseguir-ho, proposem una sèrie de mesures encaminades a bloquejar el creixement de la nostra oferta d'allotjament turístic, establir unes bases objectives per emprendre la reducció de la nostra oferta de menor qualitat i dirigir la inversió pública i privada cap a la millora dels establiments existents perquè el seu impacte sobre el seu entorn mediambiental i social sigui regeneratiu.

- Qualitat, no quantitat: creixement 0 de la nostra capacitat d'allotjament turístic.
- Consolidarem els mecanismes de reducció de places turístiques implementats la darrera legislatura, com el sistema d'intercanvi de places 2x1 un cop acabi la moratòria.
- Eliminarem totes les places que quedin bloquejades per la moratòria dins les borses de places turístiques, per tal de cercar l'equilibri mediambiental i social, implementant-ho als corresponents Plans Territorials Insulars o als Plans d'Intervenció d'Àmbits Turístics.
- Elaborarem un índex d'obsolescència dels establiments hotelers que serveixi com a element d'anàlisi objectiva del seu estat segons criteris mediambientals i socioeconòmics, que servirà per justificar intervencions públiques de reforma de zones madures o de decreixement del parc d'allotjament turístic de baixa qualitat.
- Crearem una Agència Estratègica d'Inversions per a la compra i reconversió d'actius immobiliaris turístics amb mecanismes de protecció de l'ocupació, creant sinergies entre la reducció de l'oferta obsoleta i la promoció d'habitatges de protecció oficial.
- Cercarem nous mecanismes per reduir les places de baixa qualitat i eliminar les places obsoletes.
- Establirem un programa de terminis per a la transició energètica de la planta hotelera en línia amb els objectius de la Llei de Transició Energètica i Canvi Climàtic.
- Desplegarem la nova llei turística, concretament els punts calendaritzats a la llei com:
 - La instal·lació de llits elevables a tots els establiments hotelers de Balears abans del 2027.
 - La substitució de totes les calderes de gasoil per alternatives més sostenibles abans del 2027.
 - La implantació dels plans de circularitat al 100% dels establiments d'allotjament hotelers abans del 2025.

- Aprofundirem en l'estratègia de diversificació de l'economia a partir del lideratge del turisme: dissenyar incentius per dirigir la inversió del sector turístic cap a nous sectors i models de negoci necessaris per avançar en la circularitat de la nostra economia.
- Crearem una mesa de treball permanent amb el sector turístic i la seva cadena de valor per analitzar els principals colls de botella per avançar en la circularitat del sector i proposar polítiques per superar-los.
- La lluita contra l'oferta il·legal de lloguer turístic serà prioritària durant els propers anys:
 - Seguirem reclamant a Europa la modificació de la normativa comunitària amb l'objectiu de que permeti sancionar les plataformes digitals intermediàries en la comercialització de lloguer turístic quan les plataformes incompleixin les seves obligacions de transparència i de retirada d'anuncis il·legals.
 - Cercarem noves fórmules per a la identificació i sanció de l'activitat il·legal, mitjançant tecnologies digitals.
- Aprofundirem en la lluita contra el turisme d'excessos, ampliant els mecanismes de control per garantir la seva aplicació a totes les zones madures (Platja de Palma, Sant Antoni i Magalluf).
- En col·laboració amb els consells insulars i els ajuntaments, plantejarem nous mecanismes per garantir la convivència entre residents i turistes, així com per protegir els espais naturals i litorals (com opcions de transport col·lectiu i sense emissions i eines d'informació en temps real o sistemes de control d'aforaments, entre d'altres).
- **Apostarem per la creació i consolidació de productes turístics desestacionalitzadors lligats a esdeveniments esportius de totes les categories.**
- Millorarem permanentment de la capacitació i reciclatge professional de les persones treballadores del sector: creació de nous centres de formació en hostaleria i modernització dels existents.

Indústria

- **Articularem un Pla de Xoc per a la Indústria tradicional, com és el cas de la indústria del formatge de Menorca.**
- Crearem un Pacte per la Indústria, que servirà com a fòrum de debat permanent entre l'administració i els representants patronals i sindicals de la indústria. L'objectiu és conèixer les seves necessitats i fortaleces i pactar iniciatives que serveixin per incrementar el nostre teixit industrial, sempre orientat a cobrir altres necessitats del nostre model productiu a causa de la transició ecològica i digital així com cap a la circularitat.
- Rellançarem l'estratègia de clústers industrials centrada a respondre a les necessitats de formació, desenvolupament tecnològic, internacionalització i de cooperació, participant i donant suport des de les administracions públiques en aquells projectes coincidents amb aquests objectius.

Un futur per tu, per tothom.

- Incrementarem el suport tècnic i financer de les institucions a la internacionalització de les nostres empreses.
- **Aprovarem la nova llei de modernització de polígons industrials per tal d'impulsar la competitivitat dels nostres polígons, donar resposta a les necessitats de sòl i promoure cercles virtuosos o sinergies entre les distintes empreses d'una mateixa zona per tal de maximitzar la seva eficiència. Contemplarà:**
 - Una nova regulació de l'ús del sòl dels polígons industrials per garantir disponibilitat de sòl per a les empreses industrials, així com altres sectors considerats estratègics pel Govern.
 - Noves mesures per incentivar la rehabilitació i sortida al mercat de les naus industrials en desús.
 - Mecanismes de participació activa del teixit empresarial en la governança i gestió dels polígons industrials.
 - Mesures per impulsar els polígons industrials com a espais de col·laboració empresarial, de foment de la competitivitat, de contribució a la generació d'ocupació de qualitat i de creació d'un entorn econòmic més sostenible.
 - La promoció de sinergies entre les empreses instal·lades en els polígons, complementant les seves necessitats amb els serveis oferits, en especial en matèria de transició cap a l'economia circular.

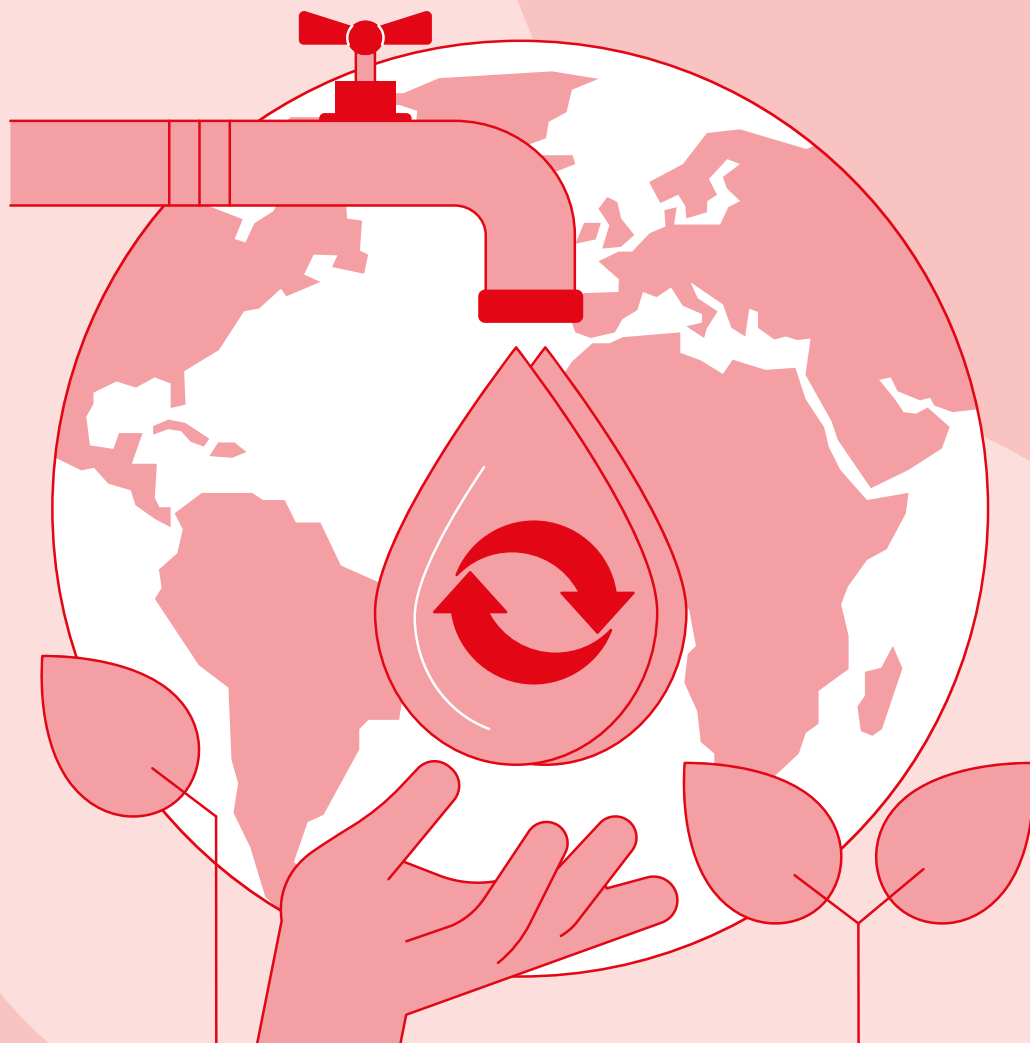
Comerç

- Defensa del comerç de proximitat tant pel seu valor econòmic de generació d'ocupació i riquesa com pel valor intrínsec com a agents emblemàtics i generadors de convivència de les nostres barriades i ciutats.
- Desplegament de programes específics per a la digitalització del sector de comerç. Els programes inclouran tant formació en competències digitals com el finançament de l'adquisició de nous recursos i eines.
- Treballarem perquè la Unió Europea inclogui en la Directiva relativa a la regulació de les plataformes de venda en línia criteris perquè aquestes compleixin les mateixes condicions laborals, fiscals, sanitàries i de reducció de la petjada ecològica que els establiments físics dels països on realitzen la venda final del seu producte.
- **Impulsarem programes específics de dinamització del comerç en els entorns urbans.**
 - Promourem i incentivarem la creació de nous models de negoci relacionats amb l'economia circular. Per exemple el 'producte com a servei', la remanufactura de productes usats o alternatives d'economia col·laborativa (sharing).
 - Amb l'objectiu de tenir dades reals, estadístiques i informes objectius de la situació del comerç de les Illes Balears, crearem l'observatori de comerç de les Illes Balears.
- **Aprovarem un Pla de Formació específic per al comerç per ajudar a incorporar personal qualificat al sector, fomentant l'impuls de la formació dual i la formació d'oficis tradicionals.**

5.5. Sobirania alimentària

- **Ampliarem, de forma escalonada i sempre amb el consens dels agents econòmics dels sectors afectats, fins al 10% els percentatges de producte local obligatori als establiments de restauració al ritme que l'increment de producció local ho permeti.**
- Incrementarem el suport a joves emprenedors que vulguin iniciar la seva activitat en el sector primari: des d'assessorament a incentius fiscals.
- Fomentarem assegurances agràries, com a eina per garantir les rendes de les explotacions.
- Seguirem impulsant que l'aplicació de la PAC a les Illes Balears tingui en consideració la insularitat i la posició de desavantatge competitiva de les empreses balears arran d'aquest factor.
- Impulsarem el manteniment i introducció d'espècies de menys consum d'aigua i fomentarem la seva adaptabilitat davant el canvi climàtic.
- **Desenvoluparem xarxes i infraestructures de producció, distribució i abastiment local de productes agroalimentaris i consums agraris amb criteris d'economia circular. Alhora, fomentarem el producte local i ecològic amb criteris de sostenibilitat.**
- **Elaborarem la primera Llei autonòmica contra el malbaratament alimentari amb l'objectiu de reduir el malbaratament actual en un 50% pel 2040.**
- Realitzarem un estudi juntament amb el sector turístic per analitzar les causes normatives i pràctiques del malbaratament alimentari en el sector HORECA que serveixi com a base per a realitzar les posteriors intervencions.
- Recuperarem sòls agrícoles fomentant l'agricultura regenerativa.
- Posarem en marxa l'Observatori de la cadena alimentària.
- Impulsarem la digitalització i la transició energètica del sector pesquer amb mesures com l'electrificació de les embarcacions de la flota de Balears i seguir treballant en la creació de reserves marines per facilitar la recuperació de les principals zones de pesca.

Unes illes amb futur

El canvi climàtic és, sense cap dubte, el repte del nostre temps. Les mutacions que ja estem vivint en el clima (fenòmens meteorològics extrems, descens de la pluviometria, escalfament global, etc.) estan tenint ja, a hores d'ara, importants impactes tant en la salut de les persones com en el nostre teixit productiu.

Però el canvi climàtic no només representa una amenaça, sinó també una gran oportunitat. La nostra generació s'encara, sense dubte, a un moment clau de la història de la humanitat. La magnitud del repte que afrontem porta implícit, per activa o per passiva, una profunda reorganització de la societat a totes les escales. La transversalitat del repte ens obliga a pensar en els seus efectes de forma igualment horitzontal: els nostres ecosistemes, la nostra economia i la mateixa salut dels ciutadans i ciutadanes, tot és vulnerable enfront del canvi climàtic. Aquesta situació no sols ens permet, sinó que ens obliga a imaginar quin, de tots els futurs possibles, és el que volem per al nostre petit arxipèlag.

Des del cor de la Mediterrània estem en una posició d'avantguarda davant aquests canvis, sent una de les zones més vulnerables davant l'escalfament global, una situació accentuada a causa de la nostra condició insular. Aquesta situació ens obliga també a ser capdavaners en la recerca de polítiques valentes per a l'adaptació i mitigació al canvi climàtic. Per això hem articulat polítiques pioneres els darrers anys que han servit de far a la resta de regions i al govern central espanyol, com és el cas de la Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica, la Llei de residus i sols contaminants i, posteriorment, la Llei de Sostenibilitat i Circularitat en el Turisme. I per això farem nostra l'estratègia 30/30/10, per avançar cap a la protecció en les Illes Balears del 30% del medi terrestre, el 30% del medi marí, fixant un 10% com a estrictament protegit.

Malgrat tota l'evidència disponible i el consens científic gairebé unànim al voltant de les causes i possibles solucions a l'emergència climàtica, la dreta espanyola insisteix en la seva oposició frontal a gairebé totes les mesures polítiques i necessàries restriccions per protegir el nostre futur. Des de fal·laços arguments econòmics, com en el recent cas dels regadius de Doñana, fins a la negació frontal del problema, com s'ha vist amb l'extrema dreta allà on ha governat, la dreta està mostrant una irresponsabilitat flagrant davant l'emergència climàtica.

La nostra responsabilitat i màxima preocupació és oferir un programa capaç d'accelerar totes les mesures de transició, protecció i regeneració, per garantir a les nostres illes un futur sostenible i just.

6.1. Tanquem el cicle d'aigua.

Gestió sostenible de les aigües subterrànies i recuperació d'aqüífers

- Donarem compliment al recentment aprovat Pla Hidrològic de les Illes Balears per garantir que tota la població de Balears disposi d'aigua de qualitat i avançar-nos a les situacions de sequera estivals. Per això:
 - **Intensificarem la inversió pública en matèria de sanejament i depuració d'aigües en més de 300 milions d'euros fins al 2027, duplicant la inversió realitzada durant el període 2016-2023.**
 - Invertirem més de 308 milions d'euros fins al 2027 en matèria de protecció de la qualitat de les aigües.
 - Davant l'increment de fenòmens climàtics extrems, previsió: multiplicarem la inversió dedicada en matèria de previsió i defensa d'avingudes d'aigua fins arribar als 8 milions d'euros fins al 2027.
 - **Invertirem en infraestructures necessàries per a la reutilització d'aigües fins arribar als 40 milions d'euros entre 2023 i 2017.**
 - Es reforçarà el control dels grans consumidors d'aigua mitjançant la digitalització dels comptadors i el reforç de les tasques de control i inspecció.
 - **S'ampliarà la xarxa d'abastament en alta d'aigua dessalada per garantir el subministrament d'aigua, amb les següents actuacions:**
 - **Connexió de les tres dessaladores de Mallorca al sistema d'abastament d'aigua en alta d'aigua a l'illa de Mallorca i continuació de l'ampliació de la xarxa per subministrar aigua als municipis del Pla i del Llevant.**
 - **A l'illa d'Eivissa: ampliació de la capacitat de producció d'aigua dessalada de Santa Eulària, renovació de la xarxa i construcció d'un dipòsit de regulació.**
 - **A l'illa de Formentera: renovació del dipòsit de regulació actual i construcció d'un nou dipòsit per garantir una reserva d'aigua.**
- Acabarem la redacció i implementació dels plans municipals de gestió sostenible de l'aigua i de sequera a tots els municipis de les Illes Balears. Inclouran una programació d'actuacions de reducció de pèrdues a la xarxes així com mesures d'estalvi i reutilització als serveis i equipaments municipals.
- El Govern donarà suport als municipis per redactar, aprovar i implementar ordenances municipals d'estalvi de l'aigua i gestió sostenible de l'aigua, amb l'objectiu que tots els municipis tinguin aquestes ordenances vigents i actualitzades la propera legislatura.

Millora de la gestió de les aigües residuals, pluvials i la contaminació difusa

- Col·laborarem entre institucions per tal que tots els municipis de Balears redactin els seus plans de renovació del clavegueram per reduir la contaminació difusa al subsòl i reduir l'entrada d'aigua salada del subsòl al clavegueram costaner.
- Donarem suport als municipis per a la redacció d'ordenances municipals del clavegueram per garantir el control d'abocaments industrials (salmorres, hidrocarburs, olis,...) que comprometen el bon funcionament de les depuradores.
- Amb l'objectiu d'eliminar els abocaments d'aigües mixtes al medi marí, es promourà la separació de xarxes pluvials i residuals i la instal·lació de tancs de tempestes.
- Continuarem amb la remodelació de les depuradores prioritàries per garantir una aigua depurada que, posteriorment, es pugui utilitzar per a usos agrícoles, urbans i ambientals (Felanitx, Campos, Consell, Es Mercadal, Sant Lluís, Port de Sant Miquel, Formentera, entre d'altres).
- Fomentarem la construcció de cisternes urbanes de recollida i reutilització d'aigua de pluja.

Impuls a la reutilització i a la millora del coneixement de la gestió de l'aigua

- **Amb l'objectiu d'incrementar el volum d'aigües reutilitzades des d'un 25% fins a arribar al 55% de l'aigua residual tractada els propers 4 anys, realitzarem les següents actuacions:**
 - Fomentarem projectes de reutilització d'aigua per al baldeig i reg de parcs i jardins: construirem punts de recàrrega d'aigua regenerada per a camions cisterna a les depuradores com a sistema més ràpid i econòmic per portar i reutilitzar aigua als nuclis urbans.
 - Desenvoluparem i continuarem actuacions de reutilització d'aigua per a ús ambiental com la recàrrega d'aqüífers, la restauració i creació de zones humides artificials i promoure un cabal ecològic d'aigua depurada a zones humides naturals.
 - Implementarem el recentment redactat Pla de Regadius amb aigües regenerades de les Illes Balears fomentant comunitats de regants i la construcció de noves basses de reg.
- Dissenyarem les noves depuradores com biofactories, aprofitant els residus com a recursos: llots per generar biogàs, fòsfor com a fertilitzants, CO2 per a ús industrial, etc. Així mateix, es desenvoluparan projectes pilot per reutilitzar la salmorra de les dessaladores per obtenir clor com a recurs.
- Continuarem desenvolupant el Pla de Transició Energètica de l'Agència Balear de l'Aigua per implementar instal·lacions fotovoltaïques a les superfícies dels dipòsits d'aigua així com altres superfícies lliures a les infraestructures hidràuliques. En especial es desenvoluparan actuacions d'autoconsum i millora de l'eficiència energètica a les dessaladores de les Illes Balears.

Un futur per tu, per tothom.

- Implementarem el Pla de Transformació Digital de la gestió dels recursos hídrics de les Illes Balears per modernitzar la gestió, seguiment i control dels recursos, gestió d'inundacions així com aplicació de tecnologies avançades per a la gestió de les infraestructures hidràuliques d'abastament i sanejament.
- Desenvoluparem una càtedra de l'aigua per fomentar la col·laboració entre la UIB i el GOIB. D'aquesta manera s'aprofitarà el capital humà i tecnològic dels centres de recerca i universitat a les Illes Balears dirigit a la planificació hidrològica, la gestió de les inundacions, la implantació de noves tecnologies, etc.
- Crearem l'Observatori de l'Aigua com a ens de l'administració responsable de la gestió de totes les dades lligades als recursos hídrics i als ecosistemes aquàtics, donant suport a les administracions hidràuliques competents i publicant dades i informes per garantir la transparència i participació pública, tenint en compte el Pla Hidrològic de les Illes Balears així com el Pla de Gestió dels Riscs d'Inundació i l'Estratègia de Zones Humides de les Illes Balears com a eines de treball per dur a terme el seguiment i avaluació de l'estat del seu compliment.

Impuls a l'agilitat administrativa

- Simplificarem i digitalitzarem els tràmits per reduir els temps de tramitació de projectes lligats a la millora dels recursos hídrics, l'abastament, sanejament i reutilització.
- Prioritzarem la dotació de recursos humans a les administracions hidràuliques competents.
- Crearem les Oficines Insulars de l'Aigua en el marc del Pacte per l'Aigua a partir del principi de cooperació entre el Govern i els consells per donar suport als ajuntaments amb especial atenció a la reducció de pèrdues a les xarxes de subministrament i a la millora del clavegueram.
- Donarem suport econòmic als municipis per donar resposta als reptes del cicle urbà de l'aigua.
- Desenvoluparem una Llei autonòmica de gestió i cicle urbà de l'aigua.

Descarbonització del cicle d'aigua

- Impulsarem en els embassaments de Mallorca l'emmagatzematge d'energia hidràulica fins arribar als 15 MV.
- Implementarem les energies renovables, l'eficiència energètica i l'emmagatzematge d'energia en el cicle de l'aigua.
- Fomentarem la instal·lació d'energies renovables, ja sigui marina, fotovoltaica o eòlica, en les instal·lacions portuàries.

6.2. La nostra mar: política de gestió i regeneració del litoral

El Govern de les Illes Balears començarà a exercir les competències de gestió del domini públic maritimoterrestre, és a dir, les nostres costes, el proper dia 1 de juliol.

Aquesta transferència, aconseguida després d'anys de reivindicació i negociació per part del Govern presidit per Francina Armengol, obligarà les institucions d'aquestes illes a col·laborar amb màxima velocitat per a guanyar en eficiència, reduir temps de resposta en tots els tràmits, simplificar tràmits i incidir, des de la proximitat de cada municipi, en els usos que se li poden donar a cada zona litoral.

El compromís del Partit Socialista és que el proper Govern de les Illes Balears iniciarà de manera immediata una doble delegació de les competències sobre costes, per tal que sigui efectiva abans de dia 31 de desembre del 2023:

-
- El Govern delegarà als ajuntaments costaners les competències sobre autoritzacions per a activitats de serveis de temporada a les platges (com poden ser xibius, ombrel·les i hamaques de platja).
 - Delegarem als consells insulars, la resta d'autoritzacions i la planificació i ordenació del litoral, a través dels plans territorials especials d'ordenació territorial, i l'aprovació dels plànols de distribució d'instal·lacions de temporada. També es formalitzarà abans del 31 de desembre de 2023 la transferència sobre litoral rústic.
 - El Govern de les Illes Balears mantindrà la competència únicament sobre les concessions del domini públic maritimoterrestre. D'aquesta manera, el Govern decidirà, per exemple, sobre la pròrroga de concessions de 30 anys com a piscines o jardins, coincidint amb els 30 anys transcorreguts des de la delimitació del domini públic maritimoterrestre en la major part de les illes.

Després d'haver aconseguit la transferència de les competències de costes, el PSIB-PSOE vol continuar guanyant capacitat d'acció i decisió sobre la mar i el litoral de les illes, per això:

- Subscriurem el Pacte Blau Balear, impulsat per entitats de la societat civil en defensa dels ecosistemes marítims balears i aplicarem l'estratègia 30/30/10 de protecció del medi ambient.
- **Crearem una xarxa de santuaris marins que cobreixi el 10% de la superfície marina balear (aigües interiors) a un nivell de protecció estricte abans del 2030. 10 santuaris marins abans del 2028.**
- Augmentarem els pressuposts públics en conservació marina i gestió d'aigües.
- Posarem en marxa un pla de seguiment de les espècies i hàbitats marins vulnerables per conèixer millor el seu estat de conservació i les pressions a les quals estan sotmesos. L'objectiu mínim és tenir en marxa 15 plans l'any 2027.
- Impulsarem una reforma de l'Estatut d'Autonomia que inclogui la definició de les aigües interiors de les illes, és a dir, la mar balear.

Un futur per tu, per tothom.

- **Pactarem i executarem un Pla per a la protecció del medi marí per a l'adaptació al canvi climàtic i la protecció dels ecosistemes, així com la reintroducció d'espècies endèmiques de les nostres aigües. El Pla es concentrarà en una primera fase en els ecosistemes de les badies de poca profunditat a causa de la seva vulnerabilitat davant l'increment de temperatures.**
- Elaborarem un mínim de 12 plans de cogestió pesquera (per territori, illa, espècies i arts) i comitès de cogestió per garantir la sostenibilitat del recurs pesquer i millorar la rendibilitat del pescador abans del 2027.
- **Reforçarem la normativa de zones de fondeig regulat, amb especial atenció a les zones litorals amb capacitat de càrrega superada, com, per exemple, Formentera.**
- Seguirem treballant de la mà del sector pesquer per garantir alhora un equilibri entre l'abastiment del producte marítim local amb el respecte degut als límits per tal de garantir la seva sostenibilitat. En aquest sentit, es reforçarà la vigilància sobre l'estat de les poblacions més demandades, amb especial atenció a les espècies vulnerables o en situació de risc, per tal de mantenir una correcta explotació dels recursos de la mar.
- Substituirem, de forma escalonada, les tècniques de pesca d'arrossegament per arts i portes d'arrossegament voladores per a minimitzar l'impacte al medi marí.
- Negociarem amb Puertos del Estado la transferència de la gestió dels ports del Portitxol i el Molinar.
- Fomentarem la descarbonització de la mar:
 - Electrificarem totes les infraestructures gestionades per PortsIB amb la finalitat de permetre la connexió de les embarcacions als punts d'atracada i reduir la contaminació en els nostres ports.
- • **Electrificarem la ruta marítima Eivissa-Formentera.**
 - Donarem suport a la investigació en mobilitat marítima sense emissions.
 - Donarem prioritat al finançament i crearem incentius per als projectes d'innovació privats en matèria de descarbonització i electrificació d'embarcacions.
 - Elaborarem concursos públics per cofinançar projectes d'innovació en matèria de descarbonització d'embarcacions nàutiques.
 - Explorarem noves mesures de fiscalitat verda per incentivar i accelerar l'electrificació d'embarcacions a Balears.
- En la nostra estratègia de diversificació econòmica, donarem prioritat a l'economia blava, i als projectes d'investigació i d'innovació vinculats a la mar.
 - Promourem la creació d'una xarxa de polígons industrials específics per a les empreses de manteniment i reparació d'embarcacions propers als grans ports de Balears amb aquestes necessitats, amb l'objectiu de promoure l'ocupació i la generació de riquesa del sector i donar resposta a les seves necessitats.
 - Seguirem impulsant la formació professional específica d'aquest nínxol d'ocupació.

- Generarem noves infraestructures als ports esportius de Balears per posicionar-los per la competició d'alt nivell a d'esports aquàtics, promovent l'activitat econòmica de la indústria especialitzada així com el segment de turisme esportiu.
- Particularment, es realitzarà una modernització de les infraestructures del Port de Palma per impulsar-lo com a referent de les competicions de vela.

6.3. Transició energètica

La societat de les Illes Balears ha demostrat durant anys que està compromesa en la lluita contra el canvi climàtic. Per això ha impulsat lleis pioneres que ens permeten estar a l'avantguarda en matèria de transició energètica. Però l'acceleració del canvi climàtic, cada vegada més evident a les nostres illes, especialment vulnerables, ens obliga a continuar accelerant i avançant el compliment d'objectius. Per això:

- **Revisarem la Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica de les Illes Balears amb la finalitat d'avançar-nos als nous objectius del FIT for 55 acordats a la Unió Europea. Així, per a l'horitzó 2030 establirem a nivell de Balears:**
 - Reduirem el 55% d'emissions de CO2 (actualment, la previsió és del 40%).
 - Tancarem de forma definitiva la central tèrmica d'Es Murterar i procedirem al seu desmantellament.
 - Intensificarem la instal·lació d'energia renovable a Balears incrementant encara més el ritme d'instal·lació dels darrers anys, amb l'objectiu d'aconseguir una penetració de renovables del 40%.
 - Assolirem l'autosuficiència energètica del campus de la UIB i del Parc Bit.
- **Buscarem sinergies entre el sector agrícola i la instal·lació d'energies renovables, lligant l'ocupació de sòl rústic per a la instal·lació d'energies renovables a la reactivació o recuperació de zones de cultiu o bé a mesures de recuperació d'espais degradats.**
- Impulsarem mitjançant concursos públics la inversió privada en projectes innovadors, tractors o estratègics que tinguin per finalitat l'increment i/o emmagatzematge d'energies renovables.
- **Fomentarem l'energia eòlica mitjançant la repotenciació del parc eòlic des Milà i el desplegament d'energia off-shore d'acord amb el Pla d'Ordenació dels Espais Marins.**
- Inclourem la petjada de carboni en les licitacions de contractació pública, tenint en compte l'impacte de cada producte.

Eficiència energètica per impulsar el benestar i la competitivitat

- Seguirem liderant la transició des de les administracions públiques i millorarem l'eficiència energètica del 100% del parc edificat del Govern de les Illes Balears per a l'any 2030.
- Des de l'acord amb els municipis i consells insulars, i tal com marca la Llei de Canvi Climàtic, garantirem que, durant la pròxima legislatura, el 100% de l'enllumenat públic sigui de baix consum (led) i tots els pàrkings públics de més de 1.000 metres quadrats disposin de plaques fotovoltaiques.
- Apostem per una modernització i reconversió del sector de la construcció en un autèntic sector de la rehabilitació. L'aprofitament de la ciutat edificada i la millora energètica dels edificis, tant residencials com terciaris, requereix d'un sector de referència amb capacitat per a dur a terme aquestes actuacions i assegurar la sostenibilitat en el temps en l'activitat i l'ocupació associats a aquest sector. Aquesta activitat ha d'estar centrada en la rehabilitació a gran escala del parc edificat. Per això, impulsarem la capacitat de l'Institut Balear d'Energia com a agent inversor públic que, de la mà del sector privat, faciliti aquesta reconversió.
- Refugis climàtics i necessitats de refrigeració: la crisi climàtica ja està fent que les onades de calor siguin cada vegada més freqüents, generant problemes de salut i habitabilitat, induint al seu torn increments en el consum energètic associat a la refrigeració. Per a abordar-ho, de la mà dels ajuntaments i dels consells:

- **Crearem una xarxa de refugis climàtics, de manera que en èpoques d'onades de calor, tota la ciutadania de les Illes Balears compti amb espais de referència als quals acudir per a refugiar-se de la calor.**

- Reduirem l'efecte illa de calor mitjançant el reverdiment, ombreig i permeabilització de superfícies i espais públics.
 - Crearem zones de descans habilitades per als treballadors de neteja viària, de manteniment de parcs i jardins, així com altres ocupacions amb característiques similars, per tal que puguin refugiar-se de la calor extrema els dies d'alerta per onada de calor, per prevenir accidents laborals causats per cops de calor.
 - De la mateixa manera, farem que les administracions competents responsables de la contractació d'aquests tipus de serveis facin les licitacions i normatives de manera que anteposin el dret a la salut de les persones treballadores, amb especial atenció als riscos derivats de l'escalfament global i el canvi climàtic.
- Impulsarem, de la mà dels agents socials, les associacions sectorials i els col·legis professionals, un mapa de talent, capacitats i necessitats a les illes, que permeti orientar les actuacions de formació a tots els nivells per aprofitar les oportunitats laborals que suposa la transició energètica en sectors com les instal·lacions elèctriques o de sistemes de climatització, rehabilitació energètica, assessorament energètic, etc.
- **Desplegarem un pla que ens ha de permetre que abans de l'any 2030, el 100% dels consumidors vulnerables de les illes tinguin accés a sistemes d'autoconsum que permetin reduir la seva factura energètica.**

- **Crearem 100 comunitats energètiques amb la finalitat de facilitar el canvi de model energètic basat en un model col·lectiu i distribuït.**
- Garantirem a 2.000 famílies en situació de vulnerabilitat actuacions socialment justes mitjançant l'impuls de l'autoconsum i l'eficiència energètica als edificis.
- Crearem una xarxa d'oficines de dinamització per a la transició energètica amb implantació a les quatre illes, amb l'objectiu de sensibilitzar i assessorar en la matèria a la ciutadania, teixit empresarial i entitats locals.

Transport d'energia

- Per tal d'assegurar un sistema elèctric 100% renovable, el Govern de les Illes Balears col·laborarà amb el Govern d'Espanya en les següents actuacions per millorar la xarxa de distribució elèctrica de Balears, valorades en 1.169M €:
 - Segon enllaç península-Balears,
 - Instal·lació de bateries a Menorca i Eivissa per emmagatzemar energia renovable,
 - Compensador síncron a Santa Ponça.
- També garantirem que la nova planificació energètica del Govern de l'Estat inclogui el segon enllaç Mallorca-Menorca.

6.4. Ecologia, espais naturals i circularitat

Espais naturals i biodiversitat

- **Aprovarem la Llei de patrimoni natural i biodiversitat, per avançar cap a la protecció a les Illes Balears del 30% del medi terrestre, el 30% del medi marí, fixant un 10% com a estrictament protegit.**
- Aprovarem la Llei de protecció i gestió del paisatge per cuidar dels contorns i perfils que atorguen singularitat al nostre paisatge.
- Realitzarem el mapeig i avaluació de l'estat dels ecosistemes en relació amb les necessitats de la població, fomentant la seva participació per ajudar i facilitar l'accés i l'ús a l'entorn natural.
- Implantarem sistemes per a la recuperació de costos de la gestió dels espais naturals, gestionant els accessos als espais naturals, especialment als usuaris amb vehicles motoritzats, i implantant la recuperació de costos mitjançant l'aplicació de taxes amb finalitat d'invertir-les en les despeses de la gestió dels espais naturals.
- Seguirem impulsant l'Agenda Balears 2030 i potenciant la col·laboració interinstitucional per avançar en l'aplicació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a les Illes Balears

Un futur per tu, per tothom.

- **Incorporarem criteris en la gestió dels espais naturals com la capacitat de càrrega, el llindar crític de regeneració i altres criteris economicistes a l'hora d'avaluar els impactes humans al medi natural, com també incorporarem indicadors respecte dels usos i activitats recreatives en la gestió dels espais naturals.**
- Promourem els parcs naturals i centres d'interpretació de la natura i fomentarem iniciatives particulars basades en activitats de negoci verd i blau, com el turisme ornitològic o el busseig i donarem suport a les activitats dels clubs recreatius de busseig en les Reserves Marines.
- Identificarem els marges degradats per dur a terme un Pla de recuperació de marges de pedra en sec de manera coordinada amb les diferents administracions i sectors implicats.
- **Invertirem en mecanismes de prevenció, alerta primerenca i resposta davant els fenòmens naturals, basats en l'evidència científica disponible, per adaptar-nos als impactes negatius del canvi climàtic.**
- Treballarem per a la conservació i millora de les zones humides i la creació de noves zones com espais de gestió d'efluents de depuradores.
- Incrementarem el control d'entrada d'espècies al·lòctones i reforçarem la vigilància per evitar l'entrada de plantes vives o animals que puguin incloure espècies invasores o que suposin un risc fitosanitari o zoonosanitari per a les espècies autòctones.

Foment del coneixement, sensibilització i cooperació en matèria de transició ecològica

- **Fomentarem els nínxols d'Ocupació verda i blava amb el desenvolupament i promoció de nous estudis formatius (instal·lació d'energies renovables, gestió d'espais naturals, etc.), tant a nivell de formació professional com universitari (Grau en Ciències del Mar, Grau en Ciències Ambientals, Màsters oficials, etc.), i millorarem l'ocupació del sector ambiental públic i privat i els mecanismes de control públic dels indicadors i de les activitats vinculades.**
- La gravetat de l'emergència climàtica ens obliga a una acció ràpida i decidida, per això cal incidir en noves mètriques i un major volum de dades que nodreixi el nostre coneixement de l'estat de la naturalesa:
 - Incorporarem indicadors d'estat per al seguiment de paràmetres biològics dels espais naturals.
 - Inclourem nous indicadors ambientals a l'hora d'avaluar les polítiques públiques.
- Promourem l'educació ambiental en la línia del "Pla d'acció d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat (PAEAS) 2012-2025", elaborat pel Ministeri de Transició Ecològica i Repte Demogràfic, amb l'objectiu de sensibilitzar i educar la població sobre les possibles respostes enfront de l'emergència climàtica i els seus potencials impactes sobre el trinomi economia-societat-ecosistema, així com el paper de la ciutadania en aquesta transició. S'implicaran els agents del R+D+i de les Illes Balears en aquest repte mitjançant la identificació i finançament de projectes clau.

- Crearem l'Observatori de la Sostenibilitat Ambiental de les Illes Balears, tal i com es va incloure als compromisos adquirits a l'informe del CES del 2019.
- Implantarem línies de foment de la reducció del consum de plàstics i envasos i altres formes de contaminació física del medi, així com la promoció de nous models de negoci que integrin aquests objectius en la seva organització, especialment els relacionats amb l'economia circular i l'eliminació de residus.
- Promourem aliances i cooperació amb altres territoris de la mediterrània. Crearem un Observatori de la Biodiversitat a les Illes Mediterrànies amb seu a Balears, però d'àmbit mediterrani.

6.5. Tractament i gestió dels residus

- Seguirem desenvolupant la Llei de Residus i Sòls contaminats, amb la finalitat de complir amb els objectius de reducció de generació de residus i accelerar la transició cap a una economia circular.
- Intensificarem la cooperació entre institucions per aconseguir que el 100% dels municipis de Balears disposin d'un pla de gestió sostenible de residus que desenvolupi a escala municipal els plans directors insulars en la matèria.
- Estendrem la recollida selectiva de residus a tots els municipis de Balears, amb un tractament especial als grans productors de residus.
- Preveurem sistemes mòbils suficients de recollida de residus especials d'origen domèstic que puguin situar-se a distintes poblacions o barriades segons el dia o la setmana, en funció de les necessitats de la ciutadania.
- Incrementarem la dotació de punts nets per a residus especials d'origen domèstic o de petits productors de residus.
- Amb l'objectiu de donar una segona vida als nutrients, treballarem per garantir un correcte tractament de la matèria orgànica mitjançant compostatge per a la seva posterior utilització en l'ús agrícola, jardineria o esmena orgànica de sòls. Amb aquest mateix objectiu, també s'aprofitaran els llots de les depuradores d'aigües residuals que no hagin de tractar-se com a residus especials.
- Fomentarem l'aprofitament energètic de la fracció de residus sòlids urbans, reduint l'abocament a la seva mínima expressió.

Unes illes per tu, per tothom

Una societat plena i pròspera és aquella capaç d'integrar tothom, fent de la diferència una riquesa. La lluita contra la discriminació política, social i econòmica en totes les seves cares (sexual, ètnic, religiós, etc.) és una condició necessària per aconseguir el model de societat que volem: on tothom, sigui qui sigui i vingui d'on vingui, pugui desenvolupar la seva vida i integrar-se dins la societat amb la garantia de no trobar-se amb limitacions imposades pels intolerants.

Dins aquest objectiu transversal, la lluita feminista és la més urgent. Les distintes formes de discriminació i violència masclista travessen totes les àrees de la nostra societat. En conseqüència, la resposta feminista ha de ser igualment transversal. Des de totes les institucions i des de tots els àmbits, els i les socialistes apostem per aprofundir la lluita feminista: blindar les conquestes històriques del moviment com el dret a la interrupció voluntària de l'embaràs i seguir avançant en la conquesta de nous drets i en la sensibilització de la societat dels problemes que els estereotips masclistes generen, ja no sols a les dones, sinó al conjunt de la societat.

En aquesta línia, és imprescindible incentivar la participació de la societat en els processos polítics i en la integració d'aquests objectius de tolerància. Per això, paral·lelament amb les polítiques d'inclusió de la diversitat, volem donar més força i protagonisme als moviments de la societat civil, conscients de la importància de les associacions i moviments socials com a vehicles de conscienciació, sensibilització, divulgació i participació política del gruix de la societat.

Davant l'amenaça de regressió de la resposta reaccionària de la ultradreta davant l'abolició dels privilegis masclistes, el reconeixement a la diversitat del col·lectiu LGTBI i de les persones migrades, fins i tot de la recuperació de la memòria de les víctimes del franquisme, creiem imprescindible intensificar la nostra aposta per la diferència i la tolerància amb l'objectiu d'avançar cap a una societat més oberta, diversa i, en conseqüència, més rica. Els socialistes i les socialistes no permetrem ni una sola retallada en els drets democràtics construïts per generacions de ciutadans i ciutadanes. Enfront de l'amenaça de la ultradreta, no donarem ni una passa enrere. Amb aquest objectiu de fons, proposem les següents propostes:

7.1. Més feminisme

Lluita contra la violència masclista i educació sexual

La violència masclista continua essent la cara més crua de la discriminació, la violència que pateixen les dones pel fet de ser dones. I, a pesar dels esforços institucionals i econòmics, així com les millores amb els protocols d'actuació, és evident que és una de les assignatures pendents en les quals hem de posar més cura i coordinació. Per això es proposa:

- Millorar els protocols d'actuació i la coordinació entre totes les administracions que intervenen en els casos de violència contra les dones, optimitzant tots els recursos per garantir una major protecció a les víctimes en una primera fase, així com per facilitar i afavorir la recuperació del seu projecte de vida.
- Intensificar la formació dels i les professionals, forces i cossos de seguretat de l'estat i tots els operadors jurídics que treballen amb les víctimes de violència masclista.
- Introduir la perspectiva de gènere en el disseny d'espais públics, garantint, entre d'altres, les condicions lumíniques i espacials que garanteixin la seguretat de les dones, especialment en les parades de transport públic.
- Reforçar la prevenció i persecució de l'assetjament sexual que es produeix tant en àmbits privats com públics.
- Seguir treballant amb els principis abolicionistes de la prostitució, des d'una concepció de la defensa dels drets humans de les dones, reduint aquesta demanda i per tant a la vegada el tràfic de dones i nenes.
- Establir un itinerari d'inserció per les dones que decideixin abandonar la prostitució o hagin sigut víctimes de tracta. Contemplarà l'atenció psicològica, l'oferta residencial durant un temps mínim garantit i l'oferta de feina garantida per dos anys, amb la col·laboració de les entitats que treballen a les nostres illes amb les dones en situació de prostitució.
- Promoure les modificacions legals necessàries per afegir com a violència masclista la violència viària, la violència contra les dones dins l'àmbit digital i la prostitució.
- Implementar mesures i canvis normatius per tal que tota la força de la llei recaigui sobre les màfies que exploten sexualment a les dones, així com els prostituïdors que abusen d'elles.
- Desenvolupar campanyes de sensibilització i conscienciació sobre la prostitució per transmetre missatges on es posi el focus en els usuaris de la prostitució.
- Introduir mesures per combatre el ciberassetjament com a nova forma de violència contra les dones entre la població més jove.
- Dissenyar el Pla Integral d'Educació Afectivosexual, que fomentarà el respecte en les relacions, i substitueixi l'accés a la pornografia com a forma, en molts casos, d'obtenir informació sexual per part de la joventut. Per això, aplicarem les recomanacions de l'Estudi sobre pornografia a les Illes Balears de la UIB publicat a principis del 2023.

Blindatge dels drets i inclusió de la perspectiva de gènere

- Reclamarem el blindatge del dret de les dones a la interrupció voluntària de l'embaràs enfront de la involució que proposa la dreta i proposarem la inclusió d'aquest dret a la Constitució Espanyola.
- Impulsarem protocols per detectar assetjament sexual o discriminació per raó de sexe dins l'àmbit laboral.
- Intensificarem la coordinació autonòmica de salut i gènere, allà on la perspectiva de gènere impregni els plans de formació del personal sanitari i d'investigació.
 - Promourem la investigació en salut sobre les diferències entre homes i dones degudes al sexe i als estereotips de gènere en la manifestació de malalties, així com les diferències en l'eficàcia i seguretat dels corresponents tractaments i intervencions sanitàries.
 - Lluitarem contra la violència obstètrica, seguint el llarg recorregut de bones praxis obstètriques a la nostra Comunitat Autònoma, amb l'objectiu d'evitar la patologització i la medicalització del part. I seguirem implementant cases de naixement als hospitals de Balears, en línia a la primera instal·lada a Son Espases.
- Impulsarem la regulació i el sistema de capacitació i formació dels i les professionals d'igualtat de gènere i de serveis públics essencials. També del personal del SOIB, especialment d'aquell que atén al públic en tasques d'orientació i inserció laboral, amb l'objectiu de garantir una inserció laboral no subjecte a estereotips sexistes.
- Activarem un Pla de suport a les empreses destinat al foment de la igualtat d'oportunitats de dones i homes.
- Estudiarem, en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears, la demanda d'estudis diferenciada per sexes, per conèixer les causes per les quals hi ha una baixa presència de dones en les carreres científiques i tècniques.
- Instarem al Govern d'Espanya a aplicar novament l'enquesta sobre l'ús del temps de les persones treballadores de forma anual, per tenir un coneixement actualitzat i acurat sobre la corresponsabilitat en l'àmbit domèstic. En tot cas, s'iniciarà una enquesta en l'àmbit de les Illes Balears.

7.2. Una societat lliure, diversa i intercultural

- Impulsarem plans i itineraris d'inserció laboral específics per a les persones trans.
- Impulsarem que totes les empreses de més de 300 treballadors comptin amb plans específics per a evitar comportaments LGTBfòbics i d'atenció a la diversitat.

Un futur per tu, per tothom.

- Crearem una “Oficina per a la No Discriminació” que integri l’Observatori LGTBI i el Centre de Recursos de Drets Humans, un servei de referència en les polítiques de prevenció de les vulneracions de drets que permeti recollir dades i informació per poder canalitzar les actuacions públiques. També crearem Consells LGTBI a cada una de les illes i plataformes municipals per a l’abordatge de les necessitats del col·lectiu en l’àmbit comunitari. El treball en xarxa de totes les institucions i entitats implicades és fonamental per a seguir avançant.
- **Habilitarem pisos d’acollida per a persones joves que no poden conviure amb la seva família per trobar-se en un ambient familiar hostil o LGTBIfòbic de forma que puguin desenvolupar plenament la seva orientació/identitat/expressió de gènere.**
- Fomentarem l’aparició de personatges del col·lectiu LGTBI i racialitzades a les produccions de la ràdio i televisió pública evitant que reproduïxin conductes estereotipades.
- Instarem a la creació, revisió i formació de protocols específics per a la sensibilització i correcta actuació de serveis considerats crítics: forces i cossos de seguretat, àmbit judicial, serveis de salut i atenció ciutadana al primer nivell. Aquests protocols han de servir per garantir que cap persona LGTBI o migrada no pateixi les situacions de vulneració dels seus drets i/o discriminació per part dels serveis públics.
- Establirem que el Govern es personi com a acusació en els casos greus d’agressió o assassinats xenòfobs o LGTBIfòbics.
- Crearem una Comissió interdepartamental per a la Interculturalitat que garanteixi la governança de la perspectiva intercultural i faciliti el desplegament d’una estratègia “Illes diverses”.
- Impulsarem la figura de les Oficines d’Informació i Orientació a persones Migrades a cadascuna de les illes amb la dotació dels corresponents recursos humans per tal que siguin punts de referència per a les persones nouvingudes i que puguin orientar-les per a facilitar la seva integració a la nostra societat.
- Intensificarem la col·laboració amb els casals i cases ja existents a Amèrica. Fomentarem programes de visita, beques i intercanvis i residències culturals per intensificar el vincle històric d’identitat amb les Illes Balears i promocionar la nostra llengua i cultura.

Cooperació

- Fomentarem la cultura de pau i l’educació en els valors de la convivència, el diàleg i la resolució de conflictes, així com la construcció de la pau en escenaris postconflicte armat.
- Promocionarem i protegiem els drets humans i els drets polítics, econòmics, socials i culturals inherents a les persones i els pobles, lligant els programes de cooperació internacional a compromisos dels pobles receptors d’avenços en aquestes matèries, especialment en matèria d’igualtat entre homes i dones.
- Contribuirem a l’erradicació de la pobresa, amb especial suport als Objectius del Mil·lenni promoguts per Nacions Unides i el conjunt de l’agenda internacional de desenvolupament i a tots els acords i tractats internacionals promoguts per Nacions Unides.
- Donarem suport als processos que promoguin la solució pacífica i justa dels conflictes armats, la instauració i consolidació de sistemes democràtics, la creació d’Estat de Dret, el bon govern, la promoció de la societat civil i l’enfortiment institucional.

- Donarem suport a les iniciatives solidàries i de cooperació al desenvolupament de la societat civil balear.
- Promourem la implantació de sistemes de reconeixement de competències del voluntariat.
- Reforçarem la cooperació internacional publico-privada fent aliances amb empreses de les illes amb una forta Responsabilitat Social Corporativa, especialment a aquells països amb forta presència d'empreses i ciutadans i ciutadanes de les illes.

7.3. Memòria democràtica

Una societat ètica cuida de la seva memòria, de la seva història, de les víctimes d'injustícies presents i passades. Perquè és la responsabilitat de cada generació conèixer la història per evitar repetir-la. I per això:

- Seguirem impulsant la recuperació de la memòria històrica de les dones, tal i com hem fet amb Aurora Picornell i les Roges del Molinar, amb l'objectiu de promoure la seva visibilització com a referents històrics de la lluita feminista.
- Promocionarem la memòria històrica de les persones LGTBI que van patir algun tipus de persecució al llarg de la nostra història i, de manera especial, durant el franquisme.
- **Desenvoluparem els plans anuals d'exhumació, per tal que el mapa de fosses es vagi actualitzant amb el màxim rigor i amb l'objectiu que cap avantpassat balear represaliat quedi a l'oblit.**
- Crearem una càtedra de memòria i cultura de la democràcia a la UIB, que sigui garantia de rigor a l'hora de dur a terme propostes per a les polítiques públiques de memòria democràtica.
- Seguirem visibilitzant i senyalitzant els espais en els quals hagin succeït fets de rellevància des de la perspectiva històrica i memòria de la democràcia.
- Crearem l'Institut de Memòria Democràtica de les Illes Balears com l'ens de referència per a l'execució de polítiques públiques de memòria, amb presència i participació de les entitats de memòria històrica.
- Intensificarem la divulgació de la Memòria Democràtica als centres escolars, elaborant materials didàctics, continguts i programes d'innovació educativa per formar els professors i posar aquests materials al seu servei.
- **Crearem el Museu de la Memòria Democràtica de les Illes Balears, on s'exposaran els objectes i documents relacionats amb la II República, la Guerra Civil, la repressió franquista, amb distintes seccions que visibilitzin la persecució particular del col·lectiu LGTBI i de les dones.**
- Col·laborarem amb el Govern d'Espanya amb la creació del Banc estatal d'ADN, així com amb l'elaboració del cens de perjudicats per les confiscacions franquistes amb la finalitat de restituir i/o indemnitzar aquells que varen ser privats dels seus béns.
- El Fortí d'Illetes de Calvià va ser un centre d'afusellament, repressió i detenció franquista a Mallorca. Per això, treballarem per recuperar aquest espai com a patrimoni del nostre poble i el resignificarem com a homenatge a les víctimes que patiren la repressió franquista.

7.4. Moviments socials i participació: el diàleg com a mètode

Els principals avanços de les illes en els últims anys han nascut de la participació i el diàleg en societat i de l'aposta dels governs de progrés liderats pel PSIB-PSOE per cercar sempre solucions que generin el màxim consens. Aquest mètode ha permès a les illes prendre decisions d'avantguarda, actuant abans que cap altre territori en matèries tan importants com la protecció del medi ambient, l'habitatge, la conciliació o la millora de les condicions de treball i vida de les persones.

Per tant, la participació ha demostrat que funciona, però el seu èxit exigeix les aportacions constants, des de l'esperit crític, de tota la societat. Per això, aprofundint en la iniciativa legislativa popular impulsada pel GOB, generarem un paraigua financer i institucional que garanteixi l'activitat dels diferents col·lectius i moviments i la seva capacitat per fer-se sentir davant totes les institucions, fent política més enllà dels partits: en societat, consolidant la societat civil de Balears a través d'un suport econòmic suficient a les seves necessitats de gestió i promovent la seva representació en els òrgans de decisió.

- Concretarem el nostre compromís de diàleg amb la societat civil elaborant i aprovant una Llei de la Societat Civil durant la propera legislatura. La nova llei fixarà les possibilitats de col·laboració entre les distintes administracions i la societat civil i establirà el finançament necessari per garantir l'activitat dels moviments socials de les illes.
- Impulsarem des de les administracions i juntament amb les organitzacions de la societat civil l'Observatori de les Transicions, amb l'objectiu de millorar el coneixement i divulgació de l'evolució de la nostra societat amb el referent a la lluita contra la crisi climàtica i la transformació digital.
- Impulsarem la recuperació del funcionament del Fòrum de la Ciutadania de les Illes Balears, proposant que les seves conclusions es presentin al Parlament per part de la persona escollida com a màxima representant del Fòrum.
- Simplificarem els tràmits administratius que han de complir les associacions per a l'obtenció d'ajuts i subvencions.

7.5. Unes illes influents a l'estat i a la Unió Europea

La capacitat demostrada per la societat de les illes per arribar a acords i reivindicar des de la unitat ha marcat les diferències en els últims anys, en els quals s'han assolit fets històrics. Primer, amb l'aprovació d'un Règim Especial que incloïa un factor d'insularitat que fa que, per primera vegada en la història autonòmica, les illes tinguin garantit per llei que rebran almenys la mitjana d'inversió de l'estat en les comunitats.

Aquesta unitat d'acció i exigència es va mantenir forta fins aconseguir una altra fita: l'aprovació del règim fiscal, que contempla avantatges per a les empreses de les illes, deduccions i incentius que eleven la nostra competitivitat, contribueixen a la modernització dels sectors productius i fomenten l'ocupació de qualitat.

El pacte constant i en societat, plural i lleial, que ha caracteritzat el lideratge del PSIB en les institu-

cions en els últims 8 anys, va resultar igualment clau durant la pandèmia, quan cap comunitat no va aconseguir més ajudes directes de l'Estat per a les seves empreses (855 milions d'euros), un èxit conjunt que permet que avui les illes liderin el creixement econòmic. També vàrem lluitar eines com els ERTes, com les prestacions extraordinàries d'autònoms o com els fons extra aportats a les illes per fer front a les necessitats dels serveis essencials per a lluitar contra la pandèmia.

El resultat és conegut: les Illes varen salvar més vides que cap altre territori i la nostra economia creix més i millor, amb resultats a l'alça i pujades salarials que són històriques i fonamentals per fer front a desafiaments com la crisi mundial de preus.

Aquesta aliança interior en la nostra societat ha de continuar, perquè els reptes continuen sent grans. D'una banda, la insularitat i la fragilitat ambiental de les nostres illes ens plantegen encara desavantatges competitiu, reptes ecològics i desafiaments territorials i demogràfics (habitatge, recursos) que requereixen, més que mai, que defensem una posició cohesionada i ferma davant l'Estat i davant les institucions de la Unió Europea.

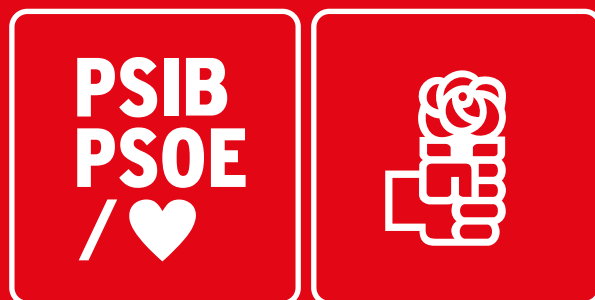
I d'altra banda, la fortalesa d'aquesta societat dinàmica té a veure amb el compromís col·lectiu amb els serveis públics essencials, que han demostrat en pandèmia que són indispensables i que necessiten com a garantia un model fiscal progressista, solidari i fort que asseguri la fortalesa en la resposta en qualsevol circumstància.

Per tot això, el PSIB-PSOE actuarà en la pròxima legislatura des del lideratge en les institucions en dos grans eixos, que són els que acceleraran l'aplicació dels compromisos continguts en aquest programa, aquest nou contracte social del nostre partit amb els ciutadans i les ciutadanes de les illes:

- Primer, mantindrem la política de diàleg i consensos amplis, com a base d'una fortalesa reivindicativa davant l'Estat i davant la UE que ens ha de permetre millorar en qüestions tan importants com el model de finançament, la mitigació dels desavantatges per insularitat o l'aplicació de polítiques específiques per a les illes davant desafiaments com el demogràfic o l'ambiental. Per això, exigirem un sistema de finançament més transparent, que millori l'equilibri entre l'Estat i les comunitats, incrementant alhora la responsabilitat i autonomia fiscal de les Illes Balears. Ha de tenir en compte també els efectes financers i la dispersió que causa la insularitat i ha d'incloure l'impacte de la població flotant, respectant el principi d'ordinalitat. I defensarem a la Unió Europea, i en col·laboració amb altres regions insulars, mesures específiques que millorin la nostra competitivitat, la nostra qualitat ambiental i que ens permetin actuar davant desafiaments socials com els que plantegen la demografia, els recursos naturals o l'accés a l'habitatge. Per això, estem liderant des del nostre Govern autonòmic un pacte per les illes europees que s'ha d'aprovar durant la presidència espanyola de la Unió, aquest mateix any.

- I segon, el PSIB-PSOE es compromet a impulsar una reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears que garanteixi com a dret els serveis públics essencials, blindant en el propi Estatut la seva suficiència financera i assegurant així que sota cap circumstància la sanitat, l'educació i la resta de serveis clau no tornin a ser retallats. Aquesta reforma ens permetrà alhora actualitzar l'Estatut d'Autonomia incorporant el dret a la renda bàsica universal, a l'espai públic de qualitat i segur, a la memòria democràtica i els drets dels animals. També hem d'enfortir el dret al treball digne amb avanços com el dret a la desconexió digital i el temps lliure, i ens comprometem a dialogar i consensuar un nou Estatut que ens doni les eines per continuar progressant junts en les properes dècades.

@psibpsoe

www.psib-psoe.org